

RREGULLORE E PËRGJITHSHME E BURGJEVE

KREU I RREGULLA TE PËRGJITHSHME

Neni 1 Objekti

1. Kjo rregullore garanton respektimin e të drejtave dhe përmbushjen e detyrimeve të të paraburgosurve dhe të dënuarve, rehabilitimin, organizimin e jetës së tyre, mënyrën dhe kushtet e funksionimit të regjimit të brendshëm, mënyrën dhe kushtet e ekzekutimit të vendimeve penale me burgim, zhvillimin e aktivitetit të punës dhe shpërblimin për punën e kryer, rehabilitimin dhe ri-integrimin, organizimin e shërbimit shëndetësor, si dhe çështje të tjera që lidhen me funksionimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 2 Parime të Përgjithshme

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit trajtohen me dinjitet dhe duke respektuar të drejtat njerëzore të tyre.

2. Të paraburgosurit dhe të dënuarit trajtohen pa njëanshmëri dhe pa diskriminim mbi bazë gjinie, race, ngjyre, përkatësie etnike, gjuhe, feje, bindjeje politike, fetare ose filozofike, orientimi seksual, identiteti gjinor, gjendjeje ekonomike, arsimore ose shoqërore, përkatësie prindërore, moshe, gjendjeje familjare ose martesore, gjendjeje shëndetësore, aftësie të kufizuar, shtetësie ose përkatësie në një grup të caktuar ose për çdo shkak tjetër që përbën diskriminim.

3. Të miturit e paraburgosur dhe të dënuar trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore të tyre. Trajtimi mbështetet në interesin më të lartë të fëmijës, të integritetit shoqëror, edukimit dhe parandalimit të rifutjes në krim.

4. Gratë e paraburgosura dhe të dënuara trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore dhe pa diskriminim, duke parandaluar çdo akt dhune me bazë gjinore që sjell dëmtim fizik, seksual ose psikologjik, vuajtje ose çdo formë tjetër abuzimi e keqtrajtimi që dënohet sipas legjislacionit në fuqi.

5. Të paraburgosurve dhe të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor u garantohej trajtim i barabartë, jodiskriminues, duke respektuar integritetin fizik dhe dinjitetin njerëzor. Trajtimi i tyre bëhet sipas standardeve shëndetësore, që zbatohen edhe për kategoritë e tjera të personave me çrregullime të shëndetit mendor.

6. Të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuara u garantohej liritë dhe të drejtat themelore të njeriut, trajtimi jodiskriminues i ndonjë lloji, për shkak të aftësisë së kufizuar, duke plotësuar nevojat specifike për aftësimin dhe riaftësimin e tyre.

7. Të paraburgosurit dhe të dënuarit e huaj ose pa shtetësi trajtohen duke mbajtur parasysh situatën e tyre të veçantë dhe nevojat individuale. Autoritetet e institucionit ndërmarrin veprime pozitive për të shmangur diskriminimin dhe për të zgjidhur probleme specifike, me të cilat këta persona përballen në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, gjatë transferimit dhe pas liritimit.

8. Të paraburgosurve dhe të dënuarve u respektohen të drejtat e mendimit, ndërgjegjes dhe fesë.

9. “Vlerësimi i riskut” duhet tëmbështetet në parimet e vlerësimit të nevojës dhe proporcionalitetit të riskut dhe parimin e reagimit specifik.

10. Masat e veçanta, që janë të nevojshme të zbatohen për respektimin e lirive dhe të drejtave të grupeve të veçanta të të paraburgosurve dhe të dënuarve nuk konsiderohen diskriminim, sipas kësaj rregulloreje.

Neni 3 **Përkufizime**

Në kuptim të kësaj Rregullore, me termat e mëposhtëm do të kuptohet:

1. "IEVP" - institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, ku përfshihen paraburgimet dhe institucionet e ekzekutimit të dënimit me burgim.

2. “Regjim i hapur” - institucionet ku kryejnë dënimin personat e dënuar me gjysmëliri, të dënuarit të cilët pas vlerësimit të analizës së riskut nga një bord, janë të përshtatshëm për t`u vendosur në këto regjime.

3. “I paraburgosur” - çdo person, shtetas shqiptar, i huaj apo pa shtetësi, ndaj të cilit është marrë masë sigurimi "arrest në burg".

4. “I dënuar” - çdo person, shtetas shqiptar, i huaj apo pa shtetësi, i dënuar me burgim me vendim të formës së prerëtë gjykatave shqiptare dhe në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare edhe të gjykatave të huaja, duke respektuar kërkesat përkatëse procedurale.

5. “Personel” - çdo punonjës të administratës në Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve dhe në IEVP.

6. “Të dhënat personale” - çdo informacion për të burgosurit, vendas ose të huaj, si dhe për personelin, të cilët janë të identifikuar ose të identifikueshëm. Elementet, me të cilat realizohet identifikimi i një personi, drejtpërdrejtë apo tërthorazi, janë numrat e identitetit ose faktorë të tjerë të veçantë fizikë, psikologjikë, ekonomikë, socialë apo kulturorë.

7. “Të dhënat sensitive” - çdo informacion për të burgosurit dhe personelin, që ka të bëjë me origjinën e tij racore ose etnike, mendimet politike, antarësimin në sindikata, besimin fetar apo filozofik, dënimin penal, si dhe të dhëna për shëndetin dhe jetën seksuale.

8. “Kontrollues” - Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve, si dhe të gjitha Institucionet e Ekzekutimit të Vendimeve Penale, të cilat, vetëm ose në bashkëpunim me të tjera, mbajnë, përpunojnë, administrojnë, arkivojnë dhe për këtë shkak kontrollojnë të dhënat personale.

9. “I mitur i privuar nga liria” - personi nën 18 vjeç për të cilin është marrë një vendim gjyqësor, që parashikon shprehimisht privimin e lirisë në një IEVP.

10. “Dhunë ndaj të miturve” - përdorimi i qëllimshëm i forcës fizike ose i formave të tjera të forcës, qoftë me kërcënim ose aktuale, kundër të miturit a grupit të të miturve, e cila rezulton apo ka shumë të ngjarë që të rezultojë në dëmtim, vdekje, dëmtim psikologjik, keqzhvillim ose privim.

11. “Dhunë psikologjike” - përfshin veprimet që shkaktojnë dëmtime të shëndetit fizik, mendor, moral dhe social të fëmijës dhe që, ndër të tjera, kanë sjellë ose rrezikojnë të sjellin si pasojë kufizimin e lirisë së lëvizjes, sjellje degraduese, kërcënuese, frikësuese, diskriminuese, përqeshëse ose forma të tjera të trajtimit armiqësor apo refuzues nga prindërit, motra, vëllai, gjyshi, gjyshja, përfaqësuesi ligjor, një i afërm i familjes ose çdo person tjetër që e ka për detyrë të kujdeset për fëmijën.

12. “Dhunë fizike” - është çdo tentativë ose çdo dëmtim fizik apo plagosje e fëmijës, përfshirë edhe ndëshkimin trupor të tij, të cilat nuk janë aksidentale. Në dhunë fizike përfshihen forma të tilla, si: rrahja, tortura, shkundja/shtytja me forcë, djegia, goditja (shuplakë ose shkelm), pickimi, çjerrja, kafshimi, qortimi i rreptë, detyrimi me forcë për të kryer një veprim, përdorimi i lëndëve që shkaktojnë dhimbje ose shqetësim.

13. “Trajtim ose vlerësim Multidisiplinor” - është trajtimi ose vlerësimi i koordinuar ligjor, social, psikologjik, shëndetësor, arsimor dhe kulturor i gjendjes së të miturit.

14. “Prind” - është personi/personat që e kanë lindur ose e kanë birësuar të miturin të dy së bashku ose një i vetëm, të martuar ose të pamartuar apo që kanë njohur amësinë ose atësinë e të miturit të lindur jashtë martese.

15. “Përfaqësues ligjor” - është kujdestari ose familja kujdestare, personi apo institucioni, i cili, brenda tagreve që i janë dhënë nga ligji ose nga gjykata, mbron interesat e të miturit nëpërmjet kryerjes apo jo të veprimeve juridike, në emër ose për llogari të të miturit.

16. “Risku” - është një rrezik që kërcënon jetën dhe/ose është traumatizues dhe rekuperimi fizik ose psikologjik pritet të jetë i vështirë ose i pamundur.

17. “Vlerësimi i riskut” -është vlerësimi i nevojave personale dhe identifikimi i tipareve që lidhen me veprën/veprat penale dhe sjelljen e dëmshme (nevojat kriminogjenike), si dhe nevojave që lidhen gjithmonë me menaxhimin e rrezikut.

18.“Personat me aftësi të kufizuar” - janë individët që kanë dëmtime afatgjata fizike, mendore, intelektuale ose ndijore, dëmtime të cilat, në bashkëveprim me pengesat e ndryshme, përfshirë ato mjedisore dhe të qëndrimit, mund të pengojnë pjesëmarrjen e plotë dhe efikase të këtyre personave në shoqëri, në kushte të barabarta me të tjerët.

19. “Prindërimi në distancë” - është një program që zhvillohet nga I EVP-ja, i cili synon forcimin e marrëdhënieve me familjen prind-fëmijë.

20. “IVSHB” -është institucioni i veçantë i shërbimit të të burgosurve.

KREU II

ORGANIZIMI DHE FUNKSIONIMI I I EVP

Neni 4

Organizimi dhe funksionimi i I EVP

1. I EVP-të janë në përbërje të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, të cilat garantojnë masat e sigurisë, realizojnë trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve, zbatimin e programeve të rehabilitimit dhe rinte grimit, zbatimin e politikave shëndetësore, si dhe detyrimet e tjera që rrjedhin nga aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi.

Neni5

Drejtori i I EVP

1. Drejtori i IEVP-së është përgjegjës për organizimin, funksionimin dhe kontrollin e veprimtarisë në institucion dhe për respektimin e të drejtave të njeriut, trajtimin e paanshëm të të paraburgosurve dhe të dënuarve në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi, si dhe me rregulloren e brendshme të IEVP-së.

2. Veprimtaria e IEVP-së drejtohet dhe kontrollohet nga drejtori i tij, i cili është përfaqësues ligjor i institucionit me të tretët.

3. Drejtuesit e IEVP-ve informojnë në mënyrë të vazhdueshme Drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve lidhur me menaxhimin e veprimtarisë së institucionit.

4. Drejtori i IEVP-së emërohet, lirohet dhe shkarkohet nga Ministri i Drejtësisë, në përputhje me legjislacionin përkatës.

5. Drejtori i IEVP-së, në rast mungese, zëvendësohet nga një person i deleguar nga Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

Neni 6

Aktiviteti në IEVP

1. Garantimi i masave të sigurisë dhe zbatimi i aktivitetit në IEVP bëhet në përputhje me Rregulloren e Brendshme të çdo IEVP-je, si dhe me programe të tjera të miratuara nga Drejtori i Përgjithshëm apo drejtori i IEVP-së.

2. Personeli, në përputhje me përshkrimet e punës, bën të mundur zbatimin e detyrimeve në përputhje me pikën 1.

3. Drejtori i IEVP-së monitoron zbatimin e aktivitetit ditor nga personeli përgjegjës sipas shërbimeve.

Neni 7

Regjistrat dhe dosjet në IEVP

1. Në IEVP hapen dhe mbahen këto regjistra dhe dosje:

- a) regjistri themeltar i të dënuarve;
- b) regjistri themeltar i të paraburgosurve;
- c) dosja personale e të burgosurit;
- ç) dosja psiko-sociale;
- d) dosja shëndetësore;
- dh) regjistri i kërkesë-ankesave;
- e) regjistri i masave disiplinore;
- ë) regjistri i lirimeve para kohe me kusht;
- f) regjistri i lejeve të të burgosurve;

- g) regjistri i ngjarjeve të rënda;
- gj) regjistri i uljeve të dënimit;
- h) regjistri i vizitave mjekësore;
- i) regjistri i aktivitetit 24- orësh;
- j) regjistri i punësimit;
- k) regjistri i komisionit të pritjes;
- l) regjistri i dokumentimit të rasteve të ushtrimit të dhunës;
- ll) regjistri i Kontrollit të ushqimit;
- m) regjistri i indeksit alfabetik.

KREU III

PRANIMI DHE REGJISTRIMI I TË PARABURGOSURVE DHE TË DËNUARVE

Neni 8

Kushtet e pranimi të të paraburgosurve

1. Në çdo rast, të paraburgosurit mbahen në seksione të veçuara nga seksioni i të dënuarve.
2. Pranimi i të paraburgosurve në IEVP, bëhet çdo ditë, pasi të jetë vendosur nga gjykata masa e sigurimit "arrest në burg".
3. Pranimi bëhet mbi bazën e dokumentacionit, i cili duhet të përmbajë detyrimisht këto dokumente:
 - a) vendimin e gjykatës për caktimin e masës së sigurimit "arrest në burg";
 - b) procesverbalin e ndalimit ose të arrestimit në flagrancë;
 - c) procesverbalin e kontrollit personal;
 - ç) formularin e identifikimit me dy foto dhe gjurmët e gishtërinjve;
 - d) dokumentin e identifikimit;
 - dh) dokumentin e kontrollit mjekësor;
 - e) certifikatën personale;
 - f) për të paraburgosurat femra, eko nga mjeku gjinekolog;
4. Në rastet kur mungojnë dokumentet e parashikuara në shkronjat "a", "b", "c", "ç", "d", "dh" dhe "e", të këtij neni, IEVP-ja nuk e pranon të paraburgosurin. IEVP-ja duhet të marrë masat për plotësimin e dosjes personale për të paraburgosurën me dokumentin e parashikuar në shkronjën "f" brenda një afati prej 15 ditësh nga data e pranimi të saj.

Neni9

Vlerësimi i riskut

1.Pas pranimit për çdo të paraburgosur apo të dënuar bëhet vlerësimi i riskut, i cili mbështetet në vlerësimin e nevojave personale dhe kriminogjene të të dënuarit/paraburgosurit.

2.Vlerësimi i riskut përfshin: analizën e riskut, vlerësimin e faktorëve të riskut dhe mundësisë për recidivizëm (historia kriminale, identifikimi i çështjes/eve penale, faktorët e inkriminimit) dhe identifikimin e riskut.

3.Për vlerësimin e riskut merren në konsideratë edhe konfliktet e mundshme me bashkëvuajtësit e tjerë, si dhenevojat e tjera që lidhen gjithmonë me menaxhimin e riskut.

4.Mbështetur në rezultatet e vlerësimit të riskut, për çdo të dënuar/të paraburgosur hartohet strategjia dhe planëzimi i menaxhimit të riskut dhe ndërhyrjes.

Neni10

Kushtet e pranimit të të dënuarve

1. Pranimi i të dënuarve në IEVP bëhet me urdhër të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve, pasi të jetë lëshuar urdhri i ekzekutimit për vendimin e gjykatës.

2. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr urdhrin e pranimit brenda një afati prej 3ditësh, nga dita e ardhjes së urdhrin të ekzekutimit për vendimin e gjykatës.

3. I dënuari duhet të jetë i shoqëruar me dosjen e tij personale, e cila përmban:

a) vendimin e formës së prerë të gjykatës që cakton dënimin me burgim;

b) urdhrin e prokurorit për ekzekutimin e këtij vendimi;

c) vendimin e arrestit;

ç) procesverbalin e ndalimit;

d) procesverbalin e kontrollit personal;

dh) formularin e identifikimit me dy foto dhe gjurmët e gishtërinjve;

e) kartelën personale të të dënuarit;

ë) kartelën e gjendjes shëndetësore;

f) dosjen psiko-sociale (për transferimet nga një IEVP në një IEVP tjetër);

4. Kur mungon urdhëri i Drejtorit të Përgjithshëm dhe dokumentet e parashikuara në shkronjat “a”, “b”, “c”, “ç”, “d” dhe “dh”, të këtij neni, IEVP-januk e pranon të dënuarin. Në rast se mungojnë dokumentet e kërkuara në shkronjat e tjera të këtij neni, i dënuari mund të pranohet në IEVP. Institucioni duhet të marrë masat për plotësimin e

dosjes personale të të dënuarit me dokumentet që mungojnë brenda një afati prej 15ditësh nga data e pranimit të tij.

Neni 11

Regjistrimi të paraburgosurit apo të dënuarit

1. Me paraqitjen e të paraburgosurit apo të dënuarit në IEVP, punonjësit përkatës verifikojnë identitetin dhe saktësinë e dokumentacionit të tij.

2. Kur identiteti dhe dokumentacioni është i rregullt, hartohet procesverbali i pranimit të të paraburgosurit apo të dënuarit, dokumenteve shoqëruese dhe sendeve të tij personale. Në procesverbal shënohet data dhe ora e pranimit.

3. Në ato raste kur lindin dyshime për identitetin e të paraburgosurit apo të dënuarit ose rezultojnë mospërputhje në dokumentacion, njoftohet menjëherë oficeri i policisë gjyqësore dhe prokurori që ka urdhëruar ekzekutimin e vendimit penal të formës së prerë.

4. Personeli i ngarkuar i institucionit bën regjistrimin e të paraburgosurit apo të dënuarit në regjistrin themeltar.

Neni 12

Njohja me të drejtat dhe detyrimet

1. Çdo i paraburgosur apo i dënuar informohet mbi të drejtat dhe detyrimet e tij që rrjedhin nga ligji, kjo rregullore dhe rregullorja e brendshme e IEVP-së. Për këtë qëllim, nga administrata e IEVP-së i vihen në dispozicion aktet e nevojshme ligjore e nënligjore.

2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që nuk dinë shkrim e lexim, komunikimi i akteve bëhet me gojë nga personeli përgjegjës.

3. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit me aftësi të kufizuara, komunikimi i akteve bëhet në një mënyrë të përshtatshme për ta, sipas llojit të aftësisë së kufizuar.

Neni 13

Veprimet paraprake gjatë pranimit

1. Pas momentit të pranimit në institucion, të sapoardhurit menjëherë i nënshtrohen një vizite ekzaminuese dhe interviste mjekësore nga ana e mjekut të institucionit për njohjen dhe parandalimin e përhapjes së sëmundjeve ngjitëse në institucion,

vetëvrasjeve, regjistrimin e plagëve dhe dëmtimeve në kohën e duhur, duke respektuar parimin e konfidencialitetit.

2. Shenjat e dëmtimeve fizike, të identifikuara në vizitën e pranimit, duhet të regjistrohen në një regjistër të veçantë së bashku me shpjegimet e të sapoardhurit mbi rrethanat e shkaktuara dhe njoftohet menjëherë drejtuesi i IEVP-së dhe prokurori.

3. Mjeku, në rast se i kërkohet, duhet të pajisë të sapoardhurin me një certifikatë mjekësore, e cila shpjegon gjendjen e lëndimeve dhe rrethanat e tjera.

4. Pas kontrollit mjekësor, i paraburgosuri/i dënuari si rregull vendoset në seksionin e pranimit për një periudhë jo më të gjatë se 10 ditë nga dita e pranimit të tij, ku nga Komisioni i Pritjes kryhen veprimet e mëposhtme:

a) kontrollohet higjiena personale;

b) realizohet njohja me të dhënat personale, familjare, arsimin, profesionin, veprën penale, shkakun e kryerjes së veprës penale dhe vlerësimin e riskut.

5. Mbi bazën e dokumentacionit shoqëruar, të shpjegimeve verbale, të formularit të vlerësimit të riskut, vlerësohen të dhënat individuale të të paraburgosurit dhe të dënuarit lidhur me personalitetin e tij, përpilohet regjistri i komisionit të pritjes, dokumentacioni përkatës, sipas shërbimeve dhe programohet në vazhdim trajtimi individual për të paraburgosurin dhe të dënuarin.

6. Personeli i IEVP-së respekton të drejtën e të paraburgosurit/të dënuarit për të mos informuar familjarët apo persona të tjerë të afërm për qëndrimin e tij në IEVP, përveçse kur ekzistojnë arsye ligjore.

Neni 14

Komisioni i pritjes

1. Në çdo institucion krijohet komisioni i pritjes për të pranuar të sapoardhurit. Komisioni informon të paraburgosurin dhe të dënuarin në një gjuhë të kuptueshme për rregulloren e institucionit, të drejtat dhe detyrimet e tij, të drejtat e tij për këshillim dhe ndihmë ligjore, rregullat dhe procedurat për paraqitjen e kërkesave dhe ankesave.

2. Komisioni i Pritjes përbëhet nga personeli shëndetësor, ligjor, social dhe ai i sigurisë.

3. Komisioni i Pritjes merr kontaktin e parë me të burgosurin dhe njihet me problemet, personalitetin e të burgosurit dhe nëse i burgosuri përbën rrezikshmëri për sigurinë e të burgosurve të tjerë ose të personelit, i bën të njohur atij rregullat e brendshme të institucionit, të drejtat dhe detyrat, duke i vënë në dispozicion materialet përkatëse, si dhe e informon për mënyrën e jetesës gjatë kohës së qëndrimit në institucion.

4. Në librin e Komisionit të Pritjes evidentohen të dhënat personale e familjare, arsimi, profesioni, vepra penale për të cilën akuzohet, konfliktet e mundshme dhe bëhen rekomandimet përkatëse, të cilat i paraqiten Drejtorit të IEVP-së.

5. Në rastet kur evidentohet dhe shënohet në regjistrin e Komisionit të Pritjes, se i paraburgosuri/i dënuari i sapoardhur ka konflikt apo mosmarrëveshje me të paraburgosur/të dënuar të tjerë ose ka lidhje gjinie a krushqie me personelin e institucionit, në pamundësi sistemimi merren menjëherë masa për transferimin e tij në një institucion tjetër.

6. Komisioni i Pritjes mblidhet jo më vonë se 24 orë nga pranimi i të paraburgosurit/të dënuarit ose menjëherë kur për shkak të gjendjes shëndetësore apo tërrethanave të tjera, është i detyrueshëm përshpejtimi i procedurave të pranimit.

Neni 15

Kontrolli mjekësor

1. Institucionet mjekësore të posaçme jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale dhe seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale shërbejnë për mjekimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor.

2. Vendosja e personave në institucionet mjekësore të veçanta, jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës.

3. Vendosja e personave në seksione mjekësore të posaçme kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës ose të urdhrit të ekzekutimit të prokurorit. Në rastet që nuk presin, vendosja e personit të paraburgosur ose të dënuar urdhërohet nga drejtori i institucionit ku ndodhet i paraburgosuri ose i dënuari, duke vënë në dijeni menjëherë prokurorin.

4. Dalja nga institucionet mjekësore të posaçme bëhet me vendim të gjykatës në vijim të propozimit të drejtuesit të institucionit, kërkesës së të paraburgosurit dhe të dënuarit ose kujdestarit ligjor të tij, si dhe me iniciativën e gjykatës, duke respektuar afatin maksimal të një viti për rivlerësimin e gjendjes së personit.

5. Për vendosjen, refuzimin e vendosjes, daljen ose refuzimin e daljes nga institucionet mjekësore të posaçme, i paraburgosuri dhe i dënuari, mbrojtësi ose kujdestari i tij, kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 5 ditëve nga koha e vënies së tyre në dijeni.

6. Trajtimi në seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale bëhet për aq kohë sa gjykata nuk shprehet për trajtimin e tyre në

një institucion mjekësor të posaçëm, sipas përcaktimeve të bëra në Ligjin për Shëndetit Mendor.

7. Në institucionet mjekësore të posaçme dhe seksionet mjekësore të posaçme respektohen të gjitha të drejtat e të paraburgosurve dhe të dënuarve sipas ligjit për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve, sipas kësaj Rregulloreje, si dhe legjislacionit në fuqi për të drejtat e pacientit.

8. Ministri i Drejtësisë dhe Ministri i Shëndetësisë me udhëzim të përbashkët përcaktojnë mënyrën e zbatimit të procedurave që lidhen me trajtimin e kësaj kategorie personash.

Neni 16

Dosja personale

1. Për çdo të paraburgosur apo të dënuar hapet dosja personale, plotësimi i së cilës fillon nga momenti i pranimit në IEVP dhe vazhdon deri në lirimin e tij.

2. Dosja e shoqëron të paraburgosurin apo të dënuarin në rast transferimi në çdo IEVP tjetër.

3. Me përfundimin e kryerjes së dënimit ose në rast lirimi, dosja arkivohet në IEVP.

Neni 17

Regjistrat themeltarë të të dënuarve dhe të paraburgosurve

1. Në çdo IEVP mbahet regjistri themeltar i të paraburgosurve apo të dënuarve, në të cilin pasqyrohen të dhënat e mëposhtme:

a) informacion i plotë në lidhje me identitetin e të paraburgosurit apo të dënuarit (emri, atësia, mbiemri, datëlindja, vendlindja, vendbanimi, të afërmit me të cilët mund të komunikojë etj.).

b) informacion lidhur me veprën penale (vepra penale e kryer, masa e dënimit, gjykata që ka dhënë vendimin, numri dhe data e vendimit, data e arrestimit, vendi ku është arrestuar, data dhe urdhri i prokurorit për ekzekutimin e vendimit, çdo vendim i mëvonshëm gjykate që ndryshon vendimin e mëparshëm ose sjell pasoja në ekzekutimin e tij, çdo amnisti, falje, etj.).

c) data, ora e pranimit dhe e lirit. Në rast vdekjeje të të paraburgosurit apo të dënuarit, pasqyrohen në regjistrin themeltar të të paraburgosurve apo të dënuarve data,

vendi dhe ora e vdekjes, shkaku i vdekjes, kopje e aktit të vdekjes dhe personi apo autoriteti të cilit i dorëzohet kufoma.

Neni 18

Mbrojtja e të dhënave personale

1. Personeli i Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe IEVP-të zbatojnë legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale, duke përfshirë edhe vendimet apo udhëzimet e Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, me qëllim arritjen e një niveli sigurie të përshtatshëm gjatë përpunimit të të dhënave personale të të paraburgosurve apo të dënuarve, nëpërmjet përdorimit të mjeteve të punës.

2. Veprimi apo mosveprimi, në kundërshtim me këtë dispozitë, përbën shkelje disiplinore dhe dënohet sipas legjislacionit në fuqi që rregullon marrëdhënien e punës së personelit.

Neni 19

Përdorimi i të dhënave personale

1. Të dhënat personale lidhur me të paraburgosurit dhe të dënuarit, duhet të administrohen në përputhje me kërkesat ligjore dhe me ato mund të njihen Ministri i Drejtësisë, Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve, Drejtori i Policisë, Drejtori i IEVP-së, Përgjegjësi i Ruajtjes e Sigurisë dhe çdo autoritet tjetër në përputhje me legjislacionin në fuqi ose nga personat e autorizuar prej tyre.

2. Personat të cilët, gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, vihen në dijeni me të dhënat personale, detyrohen të ruajnë dhe të mos i nxjerrin këto të dhëna pas përfundimit të detyrës. Këto të dhëna mund të nxirren vetëm në rastet e parashikuara me ligj.

3. Të dhënat personale për çdo të dënuar administrohen në regjistra të certifikuar dhe të miratuar.

4. I paraburgosuri apo i dënuari ose një person i autorizuar prej tij, mund t'i kërkojë drejtorit të IEVP-së të njihet me të dhënat personale të tij, pasi i deklaron drejtorit shkakun dhe llojin e informacionit që i duhet. Drejtori i IEVP-së duhet të sigurohet që informacioni i dhënë nuk lidhet me një të paraburgosur apo të dënuar tjetër.

5. Në rast se informacioni kërkohet nga një person i tretë, për dhënien e tij duhet marrë më parë pëlqimi me shkrim i të paraburgosurit apo të dënuarit, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe nga dispozitat ligjore në fuqi.

6. Për dëshmitarët dhe bashkëpunëtorët e drejtësisë, për administrimin e të dhënave të tyre personale zbatohet legjislacioni në fuqi.

Neni 20

Sendet personale dhe ruajtja e tyre

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet të mbajë me shpenzimet e veta veshje dhe sende personale, sipas përcaktimeve në Rregulloren e Brendshme të IEVP-së.

2. Pas hartimit të procesverbalit të pranimit të të paraburgosurit apo të dënuarit, me dokumentet shoqëruese dhe sendet e tij personale, specialisti i informacionit organizon kontrollin e imët fizik dhe të materialeve personale të të paraburgosurit apo të dënuarit dhe në rast se konstaton sende që nuk lejohen të mbahen në regjim, sipas nenit 21, të kësaj rregulloreje, i regjistron ato në librin përkatës dhe harton një procesverbal, i cili nënshkruhet nga i paraburgosuri apo i dënuari dhe specialisti i informacionit, në prani të një punonjësi tjetër, ku njëra kopje e procesverbalit i jepet të paraburgosurit apo të dënuarit dhe administrohet në kartotekë.

3. Sendet personale dhe vlerat monetare të të paraburgosurit apo të dënuarit i jepen atij në momentin e lirimit ose mund të tërhiqen në çdo kohë nga të afërmit e tij, sipas autorizimit të lëshuar nga i paraburgosuri apo i dënuari kundrejt procesverbalit të firmosur nga marrësi dhe nëpunësi i IEVP-së. Sendet që nuk mund të ruhen, u dërgohen personave të autorizuar nga i paraburgosuri apo i dënuari me shpenzimet e veta.

4. Në rastet e transferimeve, i paraburgosuri dhe i dënuari shoqërohet me sendet e tij personale.

Neni 21

Sendet e ndaluara

1. Në mjediset e brendshme të IEVP-së nuk lejohet të mbahen dhe të qarkullohen nga të paraburgosurit dhe të dënuarit:

- a) objektet, mbajtja e të cilave përbën vepër penale;
- b) sendet që rrezikojnë jetën dhe shëndetin e të burgosurve dhe të personelit, si dhe sigurinë e institucionit;
- c) pajisje transmetimi dhe komunikimi, përfshirë aparatet celulare dhe fotografike;
- ç) vlera monetare të çdo lloji;
- d) pajisje të njëjta me ato që ofrohen nga institucioni, të cilat janë pjesë e dhomës apo e mjediseve të përbashkëta;

dh) sende me karakter diskriminues apo uniforma ushtarake;

e) bizhuteri, përveç atyre të lejuara sipas përcaktimeve të bëra në Rregulloren e Brendshme të Institucionit;

ë) më shumë se një televizor dhe frigorifer sipas përcaktimeve të bëra në Rregulloren e Brendshme të IEVP-së.

2. Të gjitha sendet e ndaluara të të paraburgosurve apo të dënuarve, përveç rasteve të cilat përbejnë prova materiale, administrohen në zyrën e kartotekës dhe asgjësohen sipas një procedure të përcaktuar me urdhër të Ministrit të Drejtësisë, me propozim të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve. Vlerat monetare depozitohen në llogarinë e Institucionit dhe përdoren për nevojat e Institucionit.

3. Për sendet që përbëjnë provë materiale ndiqen procedurat ligjore të përcaktuara në Kodin e Procedurës Penale.

Neni 22

Mjetet monetare

1. I paraburgosuri apo i dënuari lejohet të depozitojë mjete monetare në llogari personale, të hapura në IEVP apo në një institucion bankar. Në rastin e hapjes së llogarive në një institucion bankar, marrëdhëniet midis institucionit bankar dhe IEVP-së rregullohen me marrëveshje të përbashkëta, ku parashikohet mënyra e disponimit dhe përdorimit të mjeteve monetare nga të burgosurit.

2. IEVP-ja vë në dispozicion të të paraburgosurit apo të dënuarit shumën e parave për çdo muaj, e cila nuk mund të kalojë vlerën e gjysmës së pagës minimale mujore, sipas kërkesës dhe nënshkrimit të të paraburgosurit apo të dënuarit. Mjetet monetare përdoren nga të paraburgosurit apo të dënuarit për blerje të sendeve, të cilat lejohen nga kjo rregullore ose rregullorja e brendshme e IEVP-së. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë t'i dërgojnë mjete monetare familjes.

KREU IV

TË DREJTAT DHE DETYRAT E TË PARABURGOSURVE DHE TË DËNUARVE

Neni 23

Të drejtat e të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit trajtohen pa njëanshmëri dhe pa diskriminim mbi bazë gjinie, race, ngjyre, përkatësie etnike, gjuhe, feje, bindjeje politike, fetare ose

filozofike, orientimi seksual, identiteti gjinor, gjendjeje ekonomike, arsimore ose shoqërore, përkatësie prindërore, moshe, gjendjeje familjare ose martesore, gjendjeje shëndetësore, aftësie të kufizuar, shtetësie ose përkatësie në një grup të caktuar ose për çdo shkak tjetër që përbën diskriminim.

4. Gratë e paraburgosura apo të dënuara trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore dhe pa diskriminim, duke parandaluar çdo akt dhune me bazë gjinore që sjell dëmtim fizik, seksual ose psikologjik, vuajtje ose çdo formë tjetër abuzimi e keqtrajtimi, që dënohen sipas ligjeve në fuqi.

5. Të paraburgosurve apo të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor u garantohet trajtim i barabartë, jodiskriminues, duke respektuar integritetin fizik dhe dinjitetin njerëzor. Trajtimi i tyre bëhet sipas standardeve shëndetësore që zbatohen edhe për kategoritë e tjera të personave me çrregullime të shëndetit mendor.

6. Të paraburgosurve apo të dënuarve me aftësi të kufizuar u garantohen liritë dhe të drejtat themelore të njeriut, trajtimi jodiskriminues për shkak të aftësisë së kufizuar, duke plotësuar nevojat specifike për aftësimin dhe riaftësimin e tyre.

7. Të paraburgosurit apo të dënuarit e huaj ose pa shtetësi trajtohen duke mbajtur parasysh situatën e tyre të veçantë dhe nevojat individuale. Autoritetet e institucionit ndërmarrin veprime pozitive për të shmangur diskriminimin dhe për të zgjidhur probleme specifike, me të cilat këta persona përballen në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, gjatë transferimit dhe pas lirimit.

8. Masat e veçanta, që janë të nevojshme të zbatohen për respektimin e lirive dhe të drejtave të grupeve të veçanta të të paraburgosurve dhe të dënuarve, nuk konsiderohen diskriminim sipas kësaj rregulloreje.

9. Gjatë qëndrimit në institucion të dënuarit dhe të paraburgosurit, në përputhje me legjisllacionin në fuqi, kanë këto të drejta:

a) u sigurohet takimi, letërkëmbimi, bisedat telefonike me avokatët duke pasur kohë të mjaftueshme dhe në konfidencë të plotë;

b) u sigurohet fjetje në krevat të veçantë me rroba fjetjeje sipas kushteve klimaterike;

c) u sigurohet ushqim tre herë në ditë, sipas normave të përcaktuara;

ç) të kenë llogarinë personale, të cilën mund ta përdorin për nevojat e tyre;

d) të takohen me familjarët e të afërmit e tyre deri në 4 herë në muaj;

dh) t'u sigurohet shërbimi mjekësor 24 orësh, nën kujdesin e personelit mjekësor në bashkëpunim me spitalin e burgjeve dhe me organet shtetërore përkatëse të shëndetësisë, si dhe të bëjnë vizita privatisht me shpenzimet e tyre;

e) të paraqesin kërkesa dhe ankesa te personeli i IEVP-së dhe i çdo institucioni tjetër;

- ë) t'u sigurohet e drejta dhe fshehtësia e letërkëmbimit;
 - f) edrejta e bisedave telefonike;
 - g) edrejta e ajrimit;
 - gj) të marrin pjesë në aktivitete argëtuese, edukative që organizohen nga IEVP-ja;
 - h) të punësimin dhe punës.
 - h) e lirisë së besimit dhe ushtrimit të riteve fetare;
 - i) endihmës socialo-psikologjike dhe konsulencës juridike;
 - j) të përdorin sendet personale të lejuara sipas kësaj rregulloreje.
10. Shtetasit e huaj kanë të drejtë të marrin kontakte me përfaqësitë diplomatike të vendit të tyre, dhe gëzojnë të njëjtat të drejta dhe detyrime me të paraburgosurit dhe të dënuarit e tjerë, për aq sa nuk parashikohet ndryshe në këtë rregullore.

Neni 24

Detyrimet të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë për detyrë:
 - a) të mbajnë të pastër e të rregullt dhomën e tyre dhe mjediset e përbashkëta;
 - b) të kujdesen për higjienën personale;
 - c) të mos mbajnë dhe qarkullojnë sende të ndaluara, të cilat rrezikojnë rendin, jetën dhe shëndetin e të paraburgosurve e të dënuarve dhe personelit, objekte që përbëjnë vepër penale, mjete që ndikojnë negativisht në hetim, si dhe vlera monetare të çdo lloji;
 - ç) të krijojnë marrëdhënie korrekte me të paraburgosurit dhe të dënuarit e tjerë, si dhe me personelin e institucionit;
 - d) të zbatojnë udhëzimet e personelit të institucionit;
 - dh) të dëmshpërblejnë vlerën përkatëse në rastet e dëmtimit të materialeve që janë pronë e institucionit ose e të paraburgosurve dhe të dënuarve të tjerë;
 - e) të zbatojnë programet ditore të institucionit;
 - ë) të respektojnë dinjitetin e pjesëtarëve të komunitetit dhe të personelit;
 - f) të informojnë menjëherë drejtorin e IEVP-së për rrethanat që mund të rrezikojnë sigurinë, jetën e të paraburgosurve dhe të dënuarve ose shkeljen e rregullave të brendshme në IEVP.

Neni 25

Kërkesat dhe ankesat

1. Kërkesat dhe ankesat bëhen sipas përcaktimeve të ligjit për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve.

2. Çdo institucion mban dhe përditëson regjistrin e kërkesave ose ankesave të të dënuarve dhe të paraburgosurve, në formë shkresore dhe elektronike. Formatit dhe përmbajtja e regjistrit është sipas aneksit nr. 1, bashkëlidhur kësaj Rregulloreje dhe pjesë përbërëse e saj.

Neni 26

Parandalimi i dhunës dhe trajtimi i viktimave

1. Të paraburgosurve apo të dënuarve që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike ose seksuale, para ose gjatë qëndrimit në institucion, u ofrohen menjëherë masa mbrojtjeje, mbështetje dhe këshillime ligjore me qëllim rehabilitimin e tyre.

2. Administrata e IEVP-sëbën përpjekje për të mbrojtur të paraburgosurit dhe të burgosurit e rrezikuar nga kërcënimet dhe keqtrajtimi nga ana e të paraburgosurve dhe të burgosurve të tjerë. Nëse ndarja nga të paraburgosurit dhe të burgosurit e tjerë është e nevojshme për arsye sigurie, duhet të shmangët izolimi i plotë dhe duhet të sigurohet një mjedis i sigurt dhe mbështetës.

KREU V

VENDOSJA DHE AKOMODIMI

Neni 27

Vendosja e të dënuarve

1. Vendosja e të paraburgosurit apo të dënuarit në IEVP bëhet mbështetur në kriteret e vendosura në legjislacionin në fuqi për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve dhe të paraburgosurve dhe në legjislacionin në fuqi për ekzekutimin e vendimeve penale, duke mbajtur parasysh kriterin e afërsisë së vendbanimit.

2. Gjatë vendosjes së të paraburgosurve apo të dënuarve në IEVP, mbahet parasysh vlerësimi i rrezikut individual, informacionet që kanë të bëjnë me sigurinë e tij, si dhe krijimi i lehtësive për trajtimin dhe integrimin e tyre.

Neni 28

Vendosja e personave bashkëpunëtorë të drejtësisë

1. Brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale krijohen seksione të veçanta për vendosjen e personave, të paraburgosur ose të dënuar, që gëzojnë statusin e bashkëpunëtorëve të drejtësisë.

2. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve në bashkëpunim me Drejtorinë e Policisë së Shtetit, marrin masa për sigurimin e jetës së personit dhe realizimin e programit të trajtimit individual të tij.

Neni 29

Vendosja nëpër dhoma

1. I paraburgosuri apo i dënuari qëndron në dhomën e pranimit jo më shumë se 10 ditë dhe më pas, vendoset në mjedisin e banimit. Në vendosjen e të paraburgosurve/dënuarve nëpër dhoma mbahen parasysh kritere që lidhen me gjendjen e tyre gjyqësore, faktin nëse janë ose jo përsëritës, llojin e veprës penale, masën e dënimit, moshën, gjendjen shëndetësore dhe nevojat mjekësore, arsimin, veçoritë intelektuale dhe psikike, kërkesat e veçanta për trajtimin e tyre, problemet konfliktuale, fakti nëse janë nën hetim për të njëjtën çështje penale me persona të tjerë të ndaluar me urdhër të prokurorit apo të gjykatës.

2. Në çdo IEVP krijohen seksione, sipas kategorizimit të përcaktuar me urdhër të Ministrisë së Drejtësisë.

3. Ndalohet mbajtja e të paraburgosurve apo të dënuarve të mitur në një dhomë me të rriturit ose vendosja e vajzave të mitura me djem të mitur në një dhomë. Të paraburgosurit apo të dënuarit e mitur vendosen në seksione të veçuara, duke iu krijuar mundësi për një trajtim të veçantë.

4. Gratë e paraburgosura apo të dënuara vendosen në seksione të veçuara nga burrat dhe mbahen nën mbikëqyrjen dhe kujdesin e personelit femëror.

Neni 30

Dhomat dhe pajisjet e tyre

1. Në vendosjen e të paraburgosurve apo të dënuarve mbahen parasysh kushtet dhe mundësitë konkrete të çdo IEVP-je, por në çdo rast duke iu siguruar kubatura jo më pak se 9 m³ dhe sipërfaqja e banimit jo më pak se 4 m² për çdo të paraburgosur apo të dënuar, dritare që mundësojnë ajrim të mjaftueshëm dhe ndriçim natyral normal për të lexuar e punuar. Drita artificiale duhet të plotësojë standardet e njohura teknike. Të paraburgosurve apo të dënuarve u sigurohet energji elektrike e nevojshme për ndriçim dhe nevoja të higjienës personale.

2. Elementet e sigurisë, që lidhen me parametrat e kërkuara për ndërtimin e burgjeve sipas shkallës së sigurisë duhet të jenë në përputhje me udhëzimin e përbashkët të Ministrisë së Drejtësisë dhe Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës.

Neni31

Veshjet dhe pajisjet e fjetjes

1. Çdo të paraburgosuri apo të dënuari i sigurohen shtresat, mbulesat për fjetje dhe veshje, në përputhje me kushtet klimaterike dhe nevojat e tij shëndetësore, sipas normave të miratuara në rregulloren e brendshme tëIEVP-së.

KREU VI

AJRIMI I TË PARABURGOSURVE DHE TË DËNUARVE

Neni32

Ajrimi

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit dalin në ajrim në mjedise të hapura çdo ditë të javës, përfshirë ditët e shtuna, të diela dhe festat zyrtare dhe jo më pak se dy orë në ditë. Kufizimi i orarit të ajrimit bëhet vetëm për shkaqe të jashtëzakonshme dhe vetëm me urdhër të Drejtorit të institucionit. Ajrimi kryhet në vendin e caktuar sipas grafikut të miratuar.

2. Në raste të veçanta ose për të sëmurët, me rekomandim të mjekut të IEVP-së, lejohet dalja në ajrim shtesë, pasi mjeku të shpjegojë me shkrim arsyet e dhënies së kohës shtesë për ajrim dhe afatin e përcaktuar.

3. Dalja në ajrim bëhet me grupe ose individualisht. Në dalje dhe në hyrje bëhet kontrolli fizik i të burgosurve.

4. Gjatë kohës që kryhet ajrimi, veprimet e të paraburgosurve dhe të dënuarve vëzhgohen.

5. Në rast se konstatohen shqetësime, ndërpritet ajrimi dhe të paraburgosurit apo të dënuarit futen nëpër dhoma dhe raportohet te specialisti i informacionit, duke hartuar raport shërbimi dhe mbajtur një procesverbal.

6. Institucioni i ekzekutimit të vendimeve penale mundëson infrastrukturën e përshtatshme në rastet kur kushtet atmosferike janë jo të favorshme për kryerjen e ajrimit nga të dënuarit.

Neni33
Koha e pushimit

1. Koha e pushimit të të dënuarve bëhet duke respektuar orarin e veprimeve të miratuara nga drejtori i IEVP-së.

KREU VII
HIGJIENA VETJAKE DHE E MJEDISIT

Neni 34
Shërbimet higjienike

1. Shërbimet higjienike ndërtohen në mënyrë të tillë që të sigurojnë kushtet normale për jetesë. Vendet ku kryhen këto shërbime pajisen me pajisjet hidro-sanitare të nevojshme dhe kanë ujë të rrjedhshëm.

2. Shërbimet higjienike vendosen në mjedise të veçanta, të ndara nga mjediset e tjera ku zhvillohen veprimtari të përbashkëta dhe në raporte të përshtatshme me numrin e të burgosurve.

Neni 35
Higjiena personale dhe e mjediseve

1. I paraburgosuri apo i dënuari është i detyruar të kujdeset vazhdimisht për higjienën dhe pamjen e pastër e të rregullt të tij, si dhe të mbajë pastër e të rregullt dhomën dhe mjediset e përbashkëta.

2. Detergjentët pastrues e dezinfektues dhe mjetet e tjera për pastrim, sigurohen nga IEVP-të. Të paraburgosurve apo të dënuarve, u lejohet që të sigurojnë edhe vetë, me shpenzimet e tyre, detergjentë pastrues e dezinfektues dhe mjetet e tjera për pastrim.

3. Kontrolli higjieno-sanitar i dhomave dhe i mjediseve të përbashkëta bëhet çdo ditë nga personeli mjekësor dhe specialisti i regjimit të brendshëm, të cilët lënë detyrat përkatëse për të metat e konstatuara dhe informojnë drejtorin e IEVP-së për gjendjen.

Neni 36
Pastrimi i dhomave

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit duhet të mbajnë pastër dhomat e tyre dhe mjediset e tjera të përbashkëta. Çdo IEVP parashikon në Rregulloren e Brendshme

mënyrën e hartimit të grafikut ditor të pastrimit të dhomave dhe mjediseve të përbashkëta, rregullat e pastrimit dhe kontrollin e tyre.

2. IEVP-ja garanton ujin, detergjentët pastrues dhe dezinfektues, si dhe mjetet e tjera të nevojshme për pastrim.

KREU VIII

USHQIMI I TË PARABURGOSURVE DHE TË DËNUARVE

Neni 37

Ushqimi

1. Të paraburgosurve apo të dënuarve u sigurohet ushqim për tri vaktet, sipas normave dhe llojshmërisë, të përcaktuara me akte nënligjore.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet furnizimi nga familja dhe njësia e tregtimit në institucion 4 herë në muaj me produkte ushqimore, ku në çdo radhë mund të pranohen deri në 5 kg ushqime, 3 kg fruta, ndërsa lëngjet duhet të jenë me ambalazh të tejdukshëm dhe të hapura. Cigaret nuk llogariten në peshën e ushqimeve.

3. I paraburgosuri apo i dënuari mund të blejë produkte ushqimore, cigare dhe sende të tjera në njësitë tregtare të IEVP-së, të përcaktuara në Rregulloren e Brendshme të IEVP-së dhe sipas sasisë së parashikuar në pikën 2, të këtij neni, me të ardhurat që ka në llogarinë e tij.

4. Institucioni u siguron të paraburgosurve apo të dënuarve të sëmurë dietë të veçantë, sipas rekomandimeve të mjekut.

5. Llojshmëria e ushqimit përcaktohet në tabela të miratuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve. Norma e ushqimit është në përputhje me Urdhrin e Përbashkët të Ministrit të Drejtësisë dhe Ministrit të Shëndetësisë. Respektimi i tyre verifikohet nga shërbimi shëndetësor i IEVP-së.

6. Në qoftë se i paraburgosuri apo i dënuari, për shkak të ndërgjegjes ose besimit fetar, kërkon një ushqim të ndryshëm, kjo kërkesë respektohet nga personeli i IEVP-së në përputhje me rregullat fetare dhe mundësitë praktike të IEVP-së.

7. Sektorët e shëndetësisë, të policisë e të logjistikës, përpilojnë një raport të përbashkët, të hollësishëm, për sasinë e ushqimit, të ndarë sipas kategorive të të burgosurve.

8. Drejtori i IEVP-së merr masa për ngritjen e njësisë së tregtimit në IEVP për plotësimin e nevojave të të burgosurve. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve miraton dhe kontrollon rregullisht veprimtarinë e njësive të tregtimit në IEVP.

9. Të miturve u sigurohet një dietë ushqimore, në cilësi dhe sasi, që mban parasysh moshën, shëndetin, kushtet fizike, fenë, kulturën dhe aktivitetet, që ata kryejnë në institucion.

Neni 38

Kontrolli i cilësisë së ushqimit

1. Personeli mjekësor dhe specialisti i informacionit, 30 minuta përpara ndarjes së ushqimit, kontrollojnë cilësinë dhe verifikojnë respektimin e normave të ushqimit, duke bërë shënimet përkatëse në regjistrin “Kontrolli i ushqimit”. Format i regjistrit “Kontrolli të Ushqimit” përcaktohet me urdhër të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

2. Për çdo vakt merren kampione nga ushqimi i gatuar, të cilat mbahen 24 orë në kushte frigoriferike, të mbyllura dhe të vulosura, nga specialisti i informacionit.

Neni 39

Shpërndarja e ushqimit

1. Ushqimi u shërbehet të dënuarve apo të burgosurve në vendin e caktuar dhe sipas grafikut të miratuar nga drejtori i IEVP-së, në përputhje me parashikimet e rregulloreve të brendshme të IEVP-ve.

2. Drejtori i IEVP-së, merr parasysh rekomandimet e mjekut për dietën ushqimore për të paraburgosurit apo të burgosurit e sëmurë, si dhe shtesën në ushqim për të dënuarit që punojnë. Në raste të veçanta, siç janë festat zyrtare, ritet fetare, ngjarjet e jashtëzakonshme etj., me miratimin e drejtorit të IEVP-së, ky orar mund të ndryshojë.

KREU IX

KONTAKTET ME BOTËN E JASHTME

Neni 40

Takimi me familjen, të afërmit dhe miqtë

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë të takohen 4 herë në muaj me familjarët, të afërmit dhe miqtë e tyre. Të paraburgosurit apo të dënuarit e mitur kanë të drejtë të takohen me familjarët 8 herë në muaj. Drejtori i IEVP-së mund të japë takime shtesë të arsyetuara për të paraburgosurit apo të dënuarit.

2. Takimet e zgjatura lejohen deri në 5 orë për të dënuarit e martuar ose bashkëjetues, në përputhje me kriteret e përcaktuara në Kodin e Familjes.

3. Takimet bëhen çdo ditë sipas orarit të veprimeve, në vendet e përcaktuara në rregulloren e IEVP-së.

4. Në çdo takim, lejohen fëmijët e mitur dhe tre persona madhorë.

5. Drejtori i IEVP-së, me vendim të prokurorit apo të gjykatës, kufizon të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit të presë vizita, nëse kjo është e nevojshme për kryerjen e veprimeve procedurale penale.

Neni 41

Procedurat për takimet me familjarët, të afërmit dhe miqtë

1. Takimet e të paraburgosurit apo të dënuarit, me familjarët, të afërmit dhe miqtë bëhen me kërkesë të të paraburgosurit, të dënuarit apo të interesuarit për takim.

2. Me paraqitjen e kërkesës së të interesuarit për takim me të paraburgosurin dhe të dënuarin, verifikohet identiteti i personit, bëhet verifikimi i numrit të takimeve në Regjistrin e indeksit alfabetik dhe më pas, bëhet regjistrimi në Regjistrin e takimeve të të paraburgosurve dhe të dënuarve me familjarët, duke i dhënë numrin e radhës së takimit të interesuarit për takim.

3. Më pas, njoftohet përgjegjësi i regjimit të brendshëm, i cili lajmëron të paraburgosurin apo të dënuarin mbi ardhjen e familjarëve apo të afërmit dhe miqve të tyre dhe merr masa për organizimin e takimit.

4. Në rastet kur konstatohet se nga vizitorët tentohet të futen sende të ndaluara që i posedojnë vetë, pezullohet takimi dhe ndiqen procedurat ligjore. Për rastet e sendeve të ndaluara që përbejnë vepër penale njoftohet Prokuroria, ndalohet personi dhe bëhet kallëzim për ndjekje penale.

5. Kur vizitori tenton të fusë sende të ndaluara, drejtori i IEVP-së vendos moslejimin e takimeve për këtë vizitor për një periudhë nga 3 deri në 6 muaj.

Neni 42

Vëzhgimi i takimeve

1. Takimet zhvillohen në vendet e caktuara nënmbikëqyrjen vizuale të personelit mbikëqyrës.

2. Në rast se personeli mbikëqyrës i policisë konstaton se vizitorët tentojnë apo kryejnë shkëmbime sendesh të ndaluara me të paraburgosurin apo të dënuarin, ndërpret menjëherë takimin dhe njofton specialistin e informacionit.

3. Pas përfundimit të kohës së takimit, personeli mbikëqyrës njofton specialistin e informacionit për shoqërimin e të paraburgosurit apo të dënuarit në regjimin e brendshëm dhe për shoqërimin dhe daljen e vizitorëve nga institucioni.

Neni 43

Korrespondenca

1. Çdo i paraburgosur apo i dënuar ka të drejtë të mbajë korrespondencë dhe t'i garantohet fshehtësia e saj.

2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që nuk i kanë mundësitë, personeli i IEVP-së, vë në dispozicion mjetet e nevojshme për korrespondencë.

3. Korrespondenca duhet të hidhet në kutinë postare të IEVP-së, e cila merret nga një punonjës i shërbimit postar. Shpërndarja e korrespondencës së ardhur bëhet nga personeli i IEVP-së, duke ruajtur fshehtësinë e saj.

4. Në rastet kur ka dyshime të bazuara se në korrespondencë ka sende të ndaluara, ajo hapet në prani të të paraburgosurit apo të të dënuarit dhe të drejtorit të IEVP-së.

5. Drejtori i IEVP-së, me vendim të prokurorit ose të gjykatës, mund të kufizojë të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit për korrespondencë, nëse kjo është e nevojshme për kryerjen e veprimeve procedurale penale.

Neni 44

Bisedat telefonike

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet 8 herë në muaj biseda telefonike me familjarët, të afërmit dhe miqtë e tij. Drejtori i IEVP-së lejon kryerjen e bisedave telefonike shtesë dhe në këtë rast shërbimi telefonik përballohet nga vetë i paraburgosuri apo i dënuari. Bisedat telefonike zhvillohen nënmbikëqyrjen vizuale të personelit. Të paraburgosurit dhe të dënuarit të mitur si dhe grave u lejohet 16 herë në muaj biseda telefonike.

2. Në rastet kur i paraburgosuri apo i dënuari nuk ka mjete financiare për të kryer biseda telefonike me familjarët, kjo e fundit i sigurohet 1 herë në muaj deri në 5 minuta me shpenzimet e IEVP-së.

3. Drejtori i IEVP-së, me vendim të prokurorit ose gjykatës, kufizon të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit për biseda telefonike.

Neni 45

Takimet e të paraburgosurve dhe të dënuarve të huaj me përfaqësitë diplomatike

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit me shtetësi të huaj i krijohen të gjitha lehtësitë e nevojshme për komunikimin me përfaqësuesit diplomatikë ose konsullorë të shtetit përkatës.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit, shteti i të cilit nuk ka përfaqësi në Republikën e Shqipërisë, refugjatëve, si dhe personave pa shtetësi, u krijohen të njëjtat lehtësira për të komunikuar me përfaqësuesit diplomatikë të shtetit që merr përsipër mbrojtjen e interesave të tyre ose me autoritetet kombëtare apo ndërkombëtare që kanë për objekt të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e interesave të këtyre personave.

3. Përfaqësuesit diplomatikë dhe konsullorë kanë të drejtë të zhvillojnë takime në çdo kohë me shtetasit e tyre të paraburgosur dhe të dënuar, me njoftimin paraprak të institucionit.

KREUX

TAKIMET ME PROKURORË, AVOKATË DHE INSTITUCIONE TË TJERA

Neni 46

Takimet me prokurorë, avokatë ose oficerë të policisë gjyqësore

1. Gjyqtarët, prokurorët dhe oficerët e policisë gjyqësore të autorizuar lejohen të futen në regjimin e brendshëm për të zhvilluar veprime procedurale me të paraburgosurit apo të dënuarit.

2. Avokatët lejohen të marrin takim me të paraburgosurit dhe të dënuarit, kundrejt aktit të përfaqësimit.

3. Marrja në pyetje e të paraburgosurit apo të dënuarit të mitur, nga ana e prokurorit ose oficerit të policisë gjyqësore, bëhet në pranit të avokatit të tij dhe psikologut.

4. Takimet e gjyqtarit, prokurorit, oficerit të policisë gjyqësore, lejohen në çdo kohë.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë të zhvillojnë takime në çdo kohë me përfaqësuesin e tyre ligjor, me njoftimin paraprak të institucionit.

Neni 47

Takimet me Avokatin e Popullit

1. Avokati i Popullit takohet me të paraburgosurin apo të dënuarin, në çdo kohë, pa njoftimin paraprak të institucionit.

2. Takimi i të paraburgosurit apo të dënuarit me Avokatin e Popullit nuk mbikëqyret.

Neni 48

Takimet me noterët dhe punonjësit e gjendjes civile

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit lejohen të takohen me noterin e zgjedhur për kryerjen e veprimeve ligjore.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit shoqërohen në zyrën e gjendjes civile për lidhje martese apo për aplikimin për kartë identiteti ose pasaportë.

Neni 49

Hyrja në institucion

1. Subjektet e përmendura në nenin 43, të ligjit nr. 8328, datë 16.4.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar, kanë të drejtë të hyjnë pa autorizim në IEVP.

2. Drejtori i Përgjithshëm lëshon autorizime për hyrje në IEVP për subjektet e tjera pas depozitimit të kërkesës me shkrim.

3. Miratimi apo refuzimi i autorizimit për të hyrë në IEVP duhet të jetë i motivuar.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve lëshon autorizim për futjen e mediave në regjimin e brendshëm të IEVP-së. Ndalohet realizimi i filmimeve në mjediset e banimit të të paraburgosurve dhe të dënuarve, si dhe transmetimi i emisioneve të drejtperdrejta nga mjediset e IEVP-së.

5. Në kërkesën për pajisje me autorizim duhet të shpjegohen hollësisht arsyet për të cilat kërkohet hyrja në institucion dhe ajo duhet të shoqërohet me dokumentin e identifikimit të kërkuarit, dokumentet që vërtetojnë arsyen e kërkesës, nëse ka. Kur kërkuari është një person juridik, kërkesa duhet të shoqërohet me autorizimin për t'u përfaqësuar nga personi/at fizikë të caktuar në kërkesë.

KREU XI

LEJET

Neni 50

Shqyrtimi i kërkesave për leje shpërblyese apo të veçanta

1. Drejtori i IEVP-së është autoriteti përgjegjës për dhënien e lejeve shpërblyese dhe të veçanta për të dënuarit.

2. Miratimi apo refuzimi i kërkesave për leje shpërblyese apo të veçantë duhet të bëhet në përputhje me kërkesat ligjore të parashikuara në nenet 59 dhe 75/5, të ligjit nr. 8328, datë 16.4.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar, me kërkesat e kësaj rregulloreje, si dhe me udhëzimin e Ministrisë të Drejtësisë.

3. Drejtoritë e IEVP-ve në çdo fillim viti dërgojnë planifikimin vjetor të lejeve shpërblyese të të dënuarve që plotësojnë kriteret ligjore, të ndarë sipas një grafiku të përcaktuar.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve pas marrjes së planifikimit nga çdo IEVP, ngre Bordin e Monitorimit të dhënies së lejeve shpërblyese dhe të veçanta.

5. Kërkesat për leje të veçanta i drejtohen Drejtorit të IEVP-së dhe regjistrohen në Regjistrin e lejeve të të dënuarve.

Neni 51

Lejet shpërblyese

1. Të dënuarit, të cilët respektojnë rregullat e disiplinës dhe rregulloren e brendshme të institucionit, dhe janë të motivuar për të marrë pjesë në programet rehabilituese e të ri-integrimit apo nuk paraqesin rrezikshmëri shoqërore, kanë të drejtë të marrin leje shpërblyese, deri në 20 ditë në vit.

2. Planifikimi i lejeve shpërblyese bëhet sipas një grafiku të përcaktuar në fillim të vitit dhe nuk mund të zgjasë më shumë se 7 ditë.

3. Brenda 7 ditëve nga marrja e kërkesës për leje shpërblyese, Drejtori i IEVP-së vendos miratimin ose jo të saj, duke u bazuar në planifikimin vjetor dhe raportet e vlerësimit të përgjegjësve të sektorit të sigurisë, sektorit të çështjeve shoqërore dhe sektorit ligjor. Në raportet e vlerësimit përfshihen respektimi i kërkesave ligjore, vlerësimi i sjelljes së të dënuarit, vlerësimi i riskut, pjesëmarrja e tij në programe rehabilituese dhe ri-integruese ose në programe të tjera brenda institucionit, besueshmëria që paraqet i dënuari për kthimin e tij në institucion, ekzistenca ose jo e masave disiplinore, marrëdhënia me familjen, si dhe çdo aspekt tjetër që ka të bëjë me profilin e të dënuarit. Për miratimin e lejes duhet vlerësimi pozitiv i të gjithë sektorëve.

4. Në çdo rast, duhet të kenë kaluar të paktën 3 muaj, nga miratimi i lejes shpërblyese të fundit.

5. Leja shpërblyese u jepet:

- a) personave të dënuar deri në 3 vjet burgim, pasi të kenë vuajtur jo më pak se 1/4 e dënimit;
- b) personave të dënuar nga 3 deri në 10 vjet burgim, pasi të kenë vuajtur jo më pak se 1/2 e dënimit;
- c) personave të dënuar mbi 10 vjet burgim, pasi t'u ketë mbetur për të vuajtur më pak se 5 vjet heqje lirie.

6. Në rast refuzimi të dhënies së lejes, i dënuari ose përfaqësuesi i tij ligjor, ka të drejtë të bëjë ankim brenda 5 ditëve pranë Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve ose Ministrit të Drejtësisë, sipas rregullave të parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative dhe më pas ka të drejtë të ankohet në gjykatë, e cila vendos për kërkesën për leje.

7. Procedurat e dhënies së lejeve përcaktohen me udhëzim të Ministrit të Drejtësisë.

Neni 52

Lejet shpërblyese për të dënuarit në seksionet e sigurisë së lartë

1. Lejet shpërblyese për të dënuarit që kryejnë dënimin në seksionet e sigurisë së lartë, jepen vetëm me urdhër të Ministrit të Drejtësisë, apo me autorizim të Ministrit të Drejtësisë nga Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

2. Ministri i Drejtësisë dhe Drejtori i Përgjithshëm, me marrjen e kërkesës nga i dënuari, i kërkon Drejtorit të IEVP-së të përgatisë informacionin përkatës.

3. Në rast refuzimi, brenda 5 ditëve i dënuari mund të ankohet në gjykatë, e cila vendos për kërkesën për dhënien e lejes shpërblyese.

Neni 53

Lejet e veçanta

1. Drejtori i IEVP-së është personi përgjegjës për shqyrtimin e kërkesës së të paraburgosurit apo të dënuarit për leje të veçantë sipas procedurës së mëposhtme:

a) kërkesa e të paraburgosurit apo të dënuarit duhet të jetë e argumentuar dhe e shoqëruar nga dokumentacioni përkatës. Në raste sëmundjesh të rënda, të cilat rrezikojnë jetën e anëtarëve të familjes së të paraburgosurit apo të dënuarit, kërkesa duhet të shoqërohet me raportin mjekësor të familjarit të sëmurë ku vërtetohet gjendja e rëndë shëndetësore e tij. Në rastet e ngjarjeve të rëndësishme familjare si vdekje, lindje apo martesë, kërkesa duhet të shoqërohet me dokumentin zyrtar që provon vdekjen,

lindjen apo martesën. Me anëtare të familjes të tëparaburgosurit apo të dënuarit nënkuptohen nëna, babai, fëmijët, motra, vëllai, bashkëshorti/ja, ose në rastet kur martohet vetë, si dhe në rastet e dhënies së provimeve nga ana e tij.

b) pas marrjes së kërkesës dhe dokumentacionit përkatës nga i paraburgosuri apo i dënuari, drejtori i IEVP-së, urdhëron brenda ditës së marrjes së kërkesës, përgjegjës in e sektorit ligjor, përgjegjës in e sektorit të sigurisë dhe përgjegjës in e sektorit të shërbimit social, për shqyrtimin dhe përgatitjen e dokumentacionit që do të shërbejë si bazë e miratimit apo refuzimit të lejes së veçantë.

c) lidhur me lejet e veçanta për arsye shëndetësore të anëtarëve të familjes së të paraburgosurit apo të dënuarit, dokumenti mjekësor që shoqëron kërkesën për leje të veçantë vlerësohet edhe nga përgjegjësi i sektorit të shëndetësisë në IEVP ose në mungesë të tij nga mjeku i institucionit, i cili bën aktverifikimin e epikrizës mjekësore duke kontrolluar të gjitha elementet që provojnë vërtetësinë e saj, shprehet me shkrim për shkallën e rrezikshmërisë së sëmundjes së anëtarit të familjes së të burgosurit, kontrollon nëpërmjet komunikimit telefonik me qendrën spitalore, ku është shtruar i sëmuri ose me mjeket që kanë nënshkruar epikrizën. Aktverifikimi i mjekut dhe mendimi me shkrim i tij i bashkëlidhen raportit të përbashkët të tre sektorëve të përcaktuar në paragrafin “b”, të pikës 1, të këtij neni.

ç) përgjegjësi i sektorit të sigurisë dhe përgjegjësi i shërbimit social përgatisin, brenda ditës nga data e marrjes së urdhrit, një raport të përbashkët, të hollësishëm, i cili shpjegon dhe dokumenton lidhjen e ngushtë familjare të të paraburgosurit apo të dënuarit me personin e sëmurë rëndë, të vdekur, të lindur ose të martuar, kohëzgjatjen e vuajtjes së dënimit, lejet e kryera më parë, respektimin e rregullores së brendshme të IEVP-së, rrezikshmerinë dhe besueshmerinë që paraqet i paraburgosuri apo i dënuari, përmes qëndrimit të tij jashtë institucionit, pjesëmarrjen në programe rehabilituese, që zhvillohen në institucion, çdo të dhënë tjetër që ka të bëjë me të paraburgosurin apo të dënuarin, si dhe propozimin e argumentuar të miratimit apo të refuzimit të lejes së veçantë dhe të ditëve që duhet të marrë i paraburgosuri apo i dënuari, si leje e veçantë.

d) raporti, propozimi dhe dokumentacioni i paraqiten brenda ditës drejtorit të IEVP-së, i cili e shqyrton dhe jep miratimin apo refuzimin e motivuar të lejes së veçantë.

dh) leja e veçantë mund të miratohet nga drejtori i IEVP-së, vetëm pasi të ketë marrë mendimin pozitiv të tre sektorëve, hartues të raportit, në favor të miratimit të saj nga përgjegjësi i sektorit ligjor, përgjegjësi i sektorit të sigurisë dhe përgjegjësi i shërbimit social.

2. Drejtori i IEVP-së që jep lejen, duhet të përcaktojë mënyrën, kushtet, mjetet e shoqërimit të të dënuarit, me forca të policisë së burgjeve dhe numrin e tyre. Leja e

veçantë për të dënuarit jepet me kohëzgjatje deri në 48 orë, dhe bëhet me shoqërim vetëm gjatë ditës.

3. Leja e veçantë mund të zgjatet me kërkesë të të dënuarit edhe 24 orë të tjera me miratimin e drejtorit të IEVP-së, vetëm për rastet e sëmundjeve të rënda, kundrejt dokumentacionit ligjor të paraqitur në institucion.

4. Lejet e veçanta për të paraburgosurit jepen sipas kërkesave të këtij neni, me miratimin e prokurorit dhe me shoqërim.

KREU XII PUNA NË IEVP

Neni 54 Punësimi

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit, kanë të drejtë të punojnë në përputhje me aftësitë fizike, shëndetësore dhe psikologjike.

2. Puna nuk ka karakter dënimi, por rehabilitimi dhe ri-integrimi.

3. Aktet ligjore dhe nënligjore që shërbejnë për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë në punë, mirëqenies sociale dhe kohëzgjatjen e punës, si dhe ato që rregullojnë marrëdhëniet e punës, me përjashtim të ushtrimit të së drejtës për grevë dhe pjesëmarrje në sindikata, zbatohen njëjloj edhe për të paraburgosurit e të dënuarit.

4. Personat e paraburgosur mund të punësohen:

a) duke lidhur kontratë pune me IEVP-në;

b) duke lidhur kontratë pune me persona të tretë juridikë, vendas apo të huaj, për punë e cila mund të kryhet brenda mjediseve të IEVP-së, apo jashtë tij me miratimin e drejtorit të IEVP-së;

c) duke u vetëpunësuar.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit që kanë probleme të shëndetit mendor mund të punësohen, kur kjo i shërben qëllimeve terapeutike. Vërtetimi i gjendjes së shëndetit mendor bëhet në bazë të raportit mjekësor përkatës, të lëshuar sipas legjislacionit në fuqi.

6. Drejtori i IEVP-së ku do të zhvillohet aktiviteti i punës sigurohet, që i paraburgosuri apo i dënuari të punojë duke pasur parasysh formimin profesional, aftësitë fizike dhe mendore të tij. Me urdhër të drejtorit të IEVP-së, të paraburgosurit apo të dënuarit i kërkohet të marrë pjesë në parandalimin e katastrofave natyrore, epidemive, aksidenteve ose në eliminimin e pasojave të tyre.

7. Punësimi i të paraburgosurve apo të dënuarve tëmitur mbështetet në kriteret ligjore të parashikuara në Kodine Punës.

KREUXIII

REHABILITIMI, PËRGATITJA PËR LIRIM DHE RI-INTEGRIM

Neni 55

Qëllimet e shërbimit social

1. Trajtimi human i të paraburgosurve dhe të dënuarve bëhet duke siguruar mjediset dhe mjetet e përshtatshme, në përputhje me personalitetin, arsimin, gjendjen social-ekonomike, prirjet dhe aftësitë që ata kanë, duke synuar rehabilitimin për ri-integrimin e tyre në jetën familjare, shoqërore dhe ekonomike dhe uljen e recidivizmit. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve zhvillon programe të cilat synojnë rehabilitimin dhe ri-integrimin e këtyre personave në shoqëri.

2. Përgatitja për ri-integrim fillon në paraburgim dhe vazhdon gjatë kryerjes së dënimit e pas lirimit nga burgu.

3. IEVP-të, në bashkëpunim me shërbimin e provës, shërbimet e mirëqenies sociale, institucionet vendore dhe organizatat jofitimprurëse hartojnë programe ri-integrimi për personat në prag-lirimi për adresimin e çështjeve gjinore.

4. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që i përkasin minoriteteve etnike dhe gjuhësore, të huajt dhe personat pa shtetësi, për aq sa është e mundur, mundësohen programe që respektojnë kulturën e tyre.

5. Për realizimin e rehabilitimit social dhe ri-integrimit të të paraburgosurve dhe të dënuarve, IEVP-ja duhet të vërë në dispozicion të gjitha burimet e përshtatshme, duke realizuar përkrahjen morale, kualifikimin profesional, arsimimin, edukimin fizik, zhvillimin e aftësive shoqërore, këshillimin, pjesëmarrjen në aktivitete të përbashkëta dhe nxitjen e kontakteve me jashtë, në mënyrë që të zgjerohet perspektiva e ri-integrimit shoqëror pas lirimit.

6. Administrata e burgut duhet të zhvillojë një vlerësim të kujdesshëm për të përcaktuar nëse të burgosur të caktuar paraqesin rrezik për dëmtimin e vetes apo të burgosurve të tjerë, personave që punojnë në burg ose që vizitojnë burgun, ose komunitetit, dhe mundësinë për t'u arratisur ose për të kryer një krim tjetër të rëndë ndërkohë që është me leje nga burgu ose i liruar.

7. Vlerësimi fillestar i rrezikut dhe i nevojave duhet të kryhet nga një personel i trajnuar në mënyrë të përshtatshme dhe mundësisht të zhvillohet në një qendër vlerësimi.

8. Trajtimi i grupeve të veçanta të të paraburgosurve dhe të dënuarve bëhet nga një personel i trajnuar për këto kategori.

Neni 56

Individualizimi i trajtimit

1. Individualizimi i trajtimit bëhet duke vlerësuar nevojat individuale psikologjike, shoqërore, të moshës, gjinore, gjendjen shëndetësore, orientimin seksual ose identitetin gjinor, situatën kulturore dhe ekonomike, mjedisin ku ka jetuar i paraburgosuri dhe i dënuari, veprën penale dhe faktorët e riskut dhe motivimin për t'u përfshirë në veprimtaritë që organizohen në institucion.

2. Personeli i shërbimit social vlerëson personalitetin e të paraburgosurit dhe të dënuarit, me qëllim identifikimin e nevojave psikologjike e sociale, aftësinë dhe vullnetin e të paraburgosurit dhe të dënuarit për punë e formim profesional. Në bazë të rezultatit të vëzhgimit dhe të të dhënave personale, familjare, shoqërore, të masës së dënimit, personeli i kujdesit social harton planin e ri-integrimit për çdo të paraburgosur dhe të dënuar dhe programin e individualizuar të trajtimit për grupe të veçanta, i cili përgatitet nga një grup specialistësh, i përbërë nga psikologë, punonjës socialë dhe edukatorë. Plani i ri-integrimit përfshin këshillim, terapi, edukim, arsimim, formim profesional, punësim, shërbim bibliotekar, si dhe çdo shërbim tjetër të nevojshëm.

3. Punonjësi i shërbimit social evidenton të dhënat e grumbulluara nga vëzhgimi, trajtimi individual, si dhe nga sjellja gjatë gjithë periudhës së burgimit, të përfshira në dosjen psiko-sociale të të paraburgosurit dhe të dënuarit.

4. Punonjësi i shërbimit social diskuton me të paraburgosurin dhetë dënuarin planin e ri-integrimit dhe programin e individualizuar dhe bën rivlerësimin dhe ndryshimin në përputhje me ecurinë e trajtimit.

5. Rëndësi e veçantë i kushtohet trajtimit psiko-social të të paraburgosurve dhe të dënuarve të mitur, të rinjve 18 deri 21 vjeç, grave, personave me çrregullime të shëndetit mendor, të pasura ose të fituara gjatë burgimit, personave me aftësi të kufizuara, personave me orientim seksual të ndryshëm, personave me sëmundje kronike ose të varur nga droga, të moshuarve, personave të dënuar me dënime afatgjata, personave që i përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, shtetasve të huaj dhe personave pa shtetësi.

6. Planifikimi individual për menaxhimin e dënimit të përjetshëm ose afatgjatë të të burgosurit duhet të ketë si qëllim zhvillimin progresiv në sistemin e burgjeve.

7. Vëzhgimi, programimi dhe realizimi i trajtimit bëhen nga administrata e institucionit me anë të personelit të vet, në bashkëpunim me organet dhe institucionet shtetërore përkatëse.

8. Bashkëpunimi i Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit të Provës për hartimin, zhvillimin, realizimin e programeve të mbikëqyrjes së të paraburgosurve dhe të dënuarve bëhet me urdhër të nxjerrë nga Ministri i Drejtësisë.

9. Kontributi i organizatave jofitimprurëse dhe individëve të veçantë nxitet dhe mbështetet nga administrata e burgjeve në realizimin e programit të trajtimit.

Neni 57

Prindërimi në distancë

1. Prindërimi në distancë synon forcimin e marrëdhënieve me familjen dhe përgatitjen për ri-integrim me përqendrim të veçantë tek të miturit dhe gratë.

2. Në mjedise të veçanta të institucionit, të përshtatura për zbatimin e këtij programi, ku të dënuarit dhe të paraburgosurit shpenzojnë deri në 8 orë me familjen.

Neni 58

Pjesëmarrja në aktivitete dhe veprimtari kulturore, çlodhëse e sportive

1. Procesi i edukimit përfshin edhe programe të trajtimit në grup të të paraburgosurve dhe të dënuarve, duke u dhënë mundësi atyre të marrin pjesë në aktivitete të ndryshme të institucionit, të cilat i ndihmojnë të zhvillojnë ndjenjën e përgjegjësisë, vetëbesimit, si dhe të nxisin interesin për arsimim, formim profesional, veprimtari kulturore, çlodhëse e sportive, punë etj.

2. Administrata e institucionit bashkëpunon me institucionet e tjera, organizatat jofitimprurëse e ato fetare për organizimin e veprimtarive kulturore, krijuese dhe sportive, brenda dhe jashtë institucionit.

Neni 59

Shërbimi bibliotekar

1. Në çdo I EVP funksionon një bibliotekë për përdorim nga të gjithë të paraburgosurit dhe të dënuarit.

2. Shërbimi i bibliotekës organizohet dhe mbikëqyret nga personeli përgjegjës, i cili kujdeset për mirëmbajtjen dhe pasurimin e saj, shpërndarjen e literaturës dhe përhapjen e dijes dhe të kulturës.

3. Në përzgjedhjen e literaturës duhet të mbahet parasysh sigurimi sa më i mirë i nivelit shkencor, kulturor dhe artistik.

4. Favorizohet leximi pa kufizim i botimeve dhe përdorimi i sistemeve të tjera informative të bibliotekës së institucionit.

5. Çdo bibliotekë në institucion duhet të ketë literaturë për të drejtat dhe trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve, legjislacionin bazë penal, procedural penal dhe në fushën e trajtimit të të paraburgosurve dhe të dënuarve.

KREU XIV

ARSIMI DHE FORMIMI PROFESIONAL

Neni 60

Arsimimi

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit që nuk e ka përfunduar arsimin nëntëvjeçar i krijohet kushte për përfundimin e tij, me anë të një programi të veçantë, të miratuar nga Ministria e Arsimit.

2. Mësimdhënia realizohet nga mësues. Në përfundim, i paraburgosuri apo i dënuari pajiset me dokumentin që vërteton përfundimin e arsimimit dhe rezultatet e tij.

3. I paraburgosuri apo i dënuari nxitet të marrë pjesë për arsimimin në nivele më të larta brenda dhe jashtë IEVP-së. Për të paraburgosurit apo të dënuarit që studiojnë në nivelin 9-vjeçar dhe të mesëm, IEVP-ja merr përsipër mbulimin e shpenzimeve për arsimim.

Neni 61

Kurset profesionale

1. Administrata e institucionit nxit dhe krijon kushtet për formimin profesional brenda dhe jashtë institucionit. Mësimdhënia në këto kurse realizohet nga profesionistë dhe dhënia e autorizimitpërkatës bëhet nga drejtori i IEVP-së.

2. Kujdes i veçantë i kushtohet formimit kulturor e profesional të të paraburgosurve dhe të dënuarve me moshë nën 25 vjeç.

3. Të dënuarve dhe të paraburgosurve që u përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, që nuk e kuptojnë ose zotërojnë gjuhën shqipe dhe të dënuarve të huaj u mundësohen materiale të shkruara në gjuhën e tyre ose në një gjuhë që e kuptojnë më mirë.

4. I paraburgosuri dhe i dënuari nxitet për frekuentimin e kurseve të formimit profesional.

Neni 62
Liria e shprehjes dhe besimit

1. Liria e mendimit, ndërgjegjes dhe e besimit respektohen.
2. Programi institucional organizohet në mënyrë të tillë që për aq sa është e mundur t'u lejojë praktikimin e fesë dhe ndjekjen e besimit të tyre, marrjen pjesë në shërbesa apo mbledhje të drejtuara nga përfaqësues fetarë të miratuar nga institucioni, zhvillimin e takimeve me këta përfaqësues pa praninë e personelit të IEVP-së dhe mundësinë e mbajtjes së librave që lidhen me fenë apo besimin.
3. Të miturit nuk mund të detyrohen të praktikojnë një fe, të ndjekin një besim apo të marrin pjesë në shërbesa fetare ose të pranojnë takime nga përfaqësues fetarë.
4. Praktikimi apo ushtrimi i besimit bëhet përmes monitorimit të psikologut të institucionit.

Neni 63
Përgatitja për lirim dhe ri-integrim

1. Përgatitja e të paraburgosurit apo të dënuarit për lirim bëhet që në paraburgim dhe ka për qëllimit të veçantë uljen e recidivizmit.
2. Shërbimi social, rast pas rasti, jo më vonë se 6 muaj nga dita e lirimit, harton dhe zhvillon një program të veçantë trajtimi para lirimi, duke bashkëpunuar edhe me institucionet vendore, Shërbimin e Provës, OJF-të, familjen dhe aktorë të tjerë.

KREU XV
SHOQËRIMI JASHTË IEVP-së DHE TRANSFERIMI

Neni 64
Shoqërimi jashtë IEVP

1. Shoqërimi i të paraburgosurve apo të dënuarve jashtë IEVP-së, kryhet nga grupet e sigurisë dhe shoqërimit.
2. Shoqërimi i grave të paraburgosura apo të dënuara kryhet nga personeli i së njëjtës gjini, ndërsa shoqërimi i të sëmurëve kryhet me praninë e personelit mjekësor.
3. Gjatë shoqërimit tregohet kujdesi i duhur për ta ekspozuar sa më pak të paraburgosurin ose të dënuarin në sytë e njerëzve, duke marrë masa mbrojtëse për të siguruar anonimat.

4. Në të gjitha rastet, shoqërimi i të paraburgosurit apo të dënuarit bëhet me dokumentacionin përkatës.

5. Në rastet e transferimeve të të paraburgosurve apo të dënuarve, institucioni u lejon atyre njoftimin e familjarëve. Nëse i paraburgosuri apo i dënuari nuk ka mundësi financiare, institucioni u krijon kushte për kryerjen e njoftimit.

Neni 65

Kërkesa për transferim

1. Kërkesa për transferim mund të paraqitet nga i paraburgosuri dhe i dënuari ose familjarët e tij, për arsye shëndetësore, familjare, shkaqe që kanë të bëjnë me formimin profesional, kur i rrezikohet jeta ose shëndeti, si dhe për shkak të afërsisë me vendbanimin e familjarëve të tij.

2. Kërkesa për transferimin e të paraburgosurit dhe të dënuarit, mund të paraqitet nga prokurori i çështjes për nevoja të hetimit dhe gjykimit.

3. Kërkesa për transferimin e të paraburgosurit apo të dënuarit mund të paraqitet nga drejtori i IEVP-së në rastet e mbipopullimit në IEVP, për arsye sigurie kur rrezikohet jeta ose shëndeti i të paraburgosurit nga të tjerë, si dhe për të gjitha rastet e parashikuara në pikën 1, të këtij neni.

4. Të paraburgosurit dhe të dënuarit transferohen së bashku me sendet vetjake, dosjen personale dhe dosjen psiko-sociale.

5. Transferimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve nuk mund të kryhet, nëse nuk janë të shoqëruar me dokumentacionin përkatës.

Neni 66

Shqyrtimi i kërkesës për transferim

1. Me paraqitjen e kërkesës për transferimin e të paraburgosurit apo të dënuarit, drejtori i IEVP-së, e regjistron menjëherë kërkesën në një regjistër të veçantë dhe urdhëron përkatësisht sektorin ligjor, sektorin e ruajtjes dhe sigurisë, sektorin e kujdesit shëndetësor apo sektorin e kujdesit social që, brenda një afati 5- ditor nga dita e regjistrimit të kërkesës, të përgatisë një raport të hollësishëm sipas argumentimit të paraqitur në kërkesë.

a) kur kërkesa për transferim bazohet në arsye të rënda sigurie, kur rrezikohet jeta ose shëndeti i të paraburgosurit apo të dënuarit, nga të tjerët, ose kur ka mbipopullim në IEVP, sektori i sigurisë përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm ku jepen të

dhëna dhe prova për vërtetimin e shkakut për transferimin e të paraburgosurit apo të dënuarit;

b) kur kërkesa për transferim bazohet në nevojat e hetimit dhe gjykimit, sektori ligjor përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm, ku jepen të dhëna mbi gjendjen gjyqësore të të paraburgosurit apo të dënuarit, dinamikën e vuajtjes së dënimit, si dhe për referencat zyrtare të ardhura nga organet e drejtësisë ku është kërkuar transferimi i të paraburgosurit apo të dënuarit;

c) kur kërkesa për transferim bazohet në shkaqe shëndetësore, sektori i kujdesit shëndetësor përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm ku jepen të dhënat e nevojshme mbi gjendjen shëndetësore të të paraburgosurit apo të dënuarit, raportet dhe analizat mjekësore që vërtetojnë gjendjen të të paraburgosurit dhe të dënuarit, si dhe nevojën shëndetësore për transferimin e tij;

ç) kur kërkesa për transferim bazohet në shkaqe familjare, të formimit profesional, si dhe në afërsinë me vendbanimin e familjarëve të tij, sektori i kujdesit social përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm, ku jepen të dhëna për gjendjen familjare, vendbanimin e familjarëve të të paraburgosurit apo të dënuarit, gjendjen sociale, arsimore dhe profesionale të tij, si dhe për referencat zyrtare të ardhura nga institucionet e tjera shtetërore, të cilat vërtetojnë shkakun familjar, të vendbanimit të familjarëve, si dhe formimin profesional.

d) për kërkesat për transferim sipas pikave (c) dhe (ç) bëhet vlerësimi i riskut nga sektori i policisë, sipas masave të sigurisë.

2. I EVP-ja ku ndodhet i paraburgosuri apo i dënuari mund të kërkojë nga institucionet e tjera shtetërore të dhëna provuese apo shtesë, lidhur me shkakun e transferimit të të burgosurit, të cilat i bashkëlidhen raportit.

3. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve, që nga momenti i regjistrimit të kërkesës pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve:

a) vlerëson mundësinë e transferimit të të paraburgosurit apo të dënuarit bazuar në kriteret ligjore;

b) analizon rrezikshmërinë bazuar në vlerësimin e riskut të të paraburgosurit apo të dënuarit;

c) përcakton I EVP-në ku do të transferohet i paraburgosuri apo i dënuari.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr urdhrin për transferimin e të paraburgosurit apo të dënuarit. Në rast të refuzimit të kërkesës, i paraburgosuri apo i dënuari njoftohet me shkrim. Ai ka të drejtë t'a ankimojë atë tek Ministri i Drejtësisë, brenda 15 ditëve nga vënia e tij në dijeni për refuzimin e kërkesës.

Transferimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Transferimi i të paraburgosurve apo të dënuarve kryhet duke zbatuar masat e sigurisë dhe duke respektuar dinjitetin e tij.
2. Transferimi i të paraburgosurve apo të dënuarve kryhet me mjete transporti që krijojnë kushte të përshtatshme për transferim.
3. I paraburgosuri apo i dënuari, përpara se të transferohet i nënshtrohet kontrollit personal dhe vizitohet nga mjeku, i cili verifikon gjendjen psiko-fizike të tij dhe konkludon nëse është në gjendje të përballojë udhëtimin. Nëqoftëse i paraburgosuri dhe i dënuari nuk mund të përballojë udhëtimin, drejtori i I EVP-së njofton Drejtorin e Përgjithshëm, i cili vlerëson kryerjen e transferimit në një kohë tjetër.
4. Në çdo rast të kryerjes së transferimeve të të paraburgosurve apo të dënuarve, personeli i policisë harton dhe administron procesverbalet e marrjes në dorëzim dhe të dorëzimit të të paraburgosurit apo të dënuarit dhe të sendeve të tij personale.

KREU XVI GRATË E DËNUARA

Neni 68 Parime të Përgjithshme

1. Gratë e dënuara apo të paraburgosura trajtohen pa diskriminim dhe duke marrë parasysh nevojat dalluese gjinore. Marrja parasysh e këtyre nevojave, me synimin e arritjes së një barazie gjinore, nuk konsiderohet si diskriminim.
2. Grave të dënuara apo të paraburgosura të porsaardhura iu sigurohen lehtësira për të kontaktuar me të afërmit e tyre, mundësi për këshillim ligjor, informacion në një gjuhë të kuptueshme mbi rregullat e brendshme të institucionit dhe regjimin e burgut, si dhe ku të drejtohen për ndihmë në rast nevoje.
3. Shtetaseve të huaja, u ofrohen gjithashtu mundësi për të kontaktuar përfaqësitë konsullore.

Neni 69 Gratë e dënuara me fëmijë deri në 3 vjeç

1. Grave me fëmijë deri në 3 vjeç, për shkak të situatës së veçantë të tyre, u kushtohet një vëmendje e veçantë gjatë procedurave të pranimit në Institucion.
2. Gjatë pranimit ose kryerjes së dënimit të grave me përgjegjësi përkujdesjeje për

fëmijë të kësaj grup-moshe, institucioni duke marrë parasysh interesin më të lartë të fëmijës ndihmon lidhur me marrëveshjen për fëmijën.

3. Të dhënat personale të fëmijës së të paraburgosurës dhe të dënuarës që pranohet në institucion, regjistrohen gjatë pranimit të së dënuarës. Regjistri përfshin të paktën emrin dhe moshën e fëmijës, si dhe të dhëna të tjera në bazë të legjislacionit në fuqi për të dhënat personale.

4. Për fëmijët deri në 3 vjeç, që nuk shoqërojnë nënën në institucion, regjistrohet vendndodhja dhe statusi i kujdestarisë.

5. I gjithë informacioni që lidhet me identitetin e fëmijës ruhet si konfidencial, dhe përdorimi i këtij informacioni duhet të jetë gjithmonë në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale.

6. Sistemimi i fëmijës bëhet në seksione të veçanta për nënat me fëmijë brenda IEVP-së, me personel të kualifikuar.

7. Kur fëmijët arrijnë moshën 3 vjeçare ose për arsye të tjera të ligjshme, sistemimi i tyre bëhet sipas rregullave të përcaktuara në Kodin e Familjes.

Neni 70

Asistenca gjatë periudhës së shtatzënisë dhe menjëherë pas lindjes

1. Gratë shtatzëna dha ato lehona të paraburgosura apo të dënuara ndihmohen dhe trajtohen në qendra të specializuara të obstetri-gjinekologjisë jashtë IEVP-ve, gjatë periudhës së shtatzënisë, gjatë dhe pas lindjes.

2. Ndihma mjekësore për fëmijët e nënave të paraburgosura dhe të dënuara jepet nga specialistë të pediatriës.

3. Kur një fëmijë lind në IEVP, ky fakt nuk pasqyrohet në certifikatën e lindjes së tij.

Neni 71

Vendosja

1. Gratë e dënuara apo të paraburgosura vendosen në institucione të veçuara nga burrat dhe mbahen në mbikqyrjen dhe kujdesin e personelit femëror. Vendosja e tyre bëhet, brenda mundësive, në institucione që ndodhen afër vendbanimit të tyre ose vendeve të rehabilitimit shoqëror, duke marrë parasysh përgjegjësitë e tyre përkujdesëse, si dhe pëlqimin individual të gruas dhe disponueshmërinë e programeve dhe shërbimeve të përshtatshme.

Neni 72

Higjiena personale

1. Për gratë dënuara apo të paraburgosura duhet të ketë lehtësira dhe materiale të nevojshme për plotësimin e nevojave specifike të higjienës së grave, duke përfshirë peshqirë sanitare falas dhe furnizim të rregullt me ujë për kujdesin personal të fëmijëve dhe grave, në veçanti gratë që kanë fëmijë deri në 3 vjeç dhe janë shtatzëna.

Neni 73

Shërbimet e kujdesit shëndetësor për gratë

1. Kujdesi shëndetësor i grave të dënuara apo të paraburgosura ofrohet mbështetur në nevojat specifike gjinore dhe përfshin kontroll të plotë për të përcaktuar nevojat e kujdesit shëndetësor parësor.

2. Kontrolli mjekësor i grave të dënuara apo të paraburgosura, duhet të përfshijë kontroll gjithëpërfshirës për të përcaktuar nevojat parësore të kujdesit shëndetësor, dhe gjithashtu duhet të përcaktojë:

a) praninë e sëmundjeve seksualisht të transmetueshme ose sëmundjeve të mbartura nëpërmjet gjakut; dhe, në varësi të faktorëve të riskut, grave të dënuara mund t'u ofrohen teste për HIV-in, me këshillim para dhe pas testit;

b) nevojat e kujdesit të shëndetit mendor, duke përfshirë çrregullimin e stresit post traumatik dhe rrezikun e vetëdëmtimit dhe/apo vetëvrasjes;

c) historinë e shëndetit riprodhues të gruas së dënuar, duke përfshirë shtatzëni ekzistuese ose të fundit, si dhe problematika në lindje dhe të tjera të lidhura me shëndetin riprodhues;

ç) ekzistencën e varësisë nga droga;

d) abuzimin seksual dhe format e tjera të dhunës të pësuar para pranimit.

3. Të dënuarave apo të paraburgosurave të mitura u garantohen programe dhe shërbime specifike me qasje sipas moshës dhe gjinisë. Ato informohen në një gjuhë të kuptueshme për kujdesin shëndetësor për parandalimin e sëmundjeve të ndryshme, higjienën vetjake, për format e dhunës dhe çdo lloj abuzimi.

4. Gratë dhe të miturat që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike, seksuale, u nënshtrohen programeve të kujdesit shëndetësor për trajtimin dhe rehabilitimin e tyre.

KREU XVII

MBROJTJA DHE TRAJTIMI I TË MITURVE TË PRIVUAR NGA LIRIA

Neni 74

Parime të përgjithshme

1. Të dënuarit apo të paraburgosurit e mitur trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat e tyre themelore. Trajtimi mbështetet në parimin e interesit më të lartë të fëmijës, të integritimit shoqëror, edukimit dhe parandalimit të rifutjes në krim.

2. Të miturve të privuar nga liria u garantohen veprimtari dhe programe, sipas një plani individual, që nxisin zhvillimin e tyre fizik dhe mendor, vetërespektin, ndjenjën e përgjegjësisë dhe zhvillojnë tek ata sjellje dhe aftësi për parandalimin dhe kryerjen serioze të krimeve (recidivizmin).

3. Të miturit e privuar nga liria nxiten të marrin pjesë në diskutimet për kushtet e përgjithshme dhe regjimin në institucione dhe të komunikojnë individualisht ose në grup, sipas rastit, me autoritetet për këto çështje.

Neni 75

Organizimi institucional për të miturit

1. Të miturit, si rregull, kryejnë dënimin në institucione të posaçme vetëm për ta dhe, në pamundësi, në seksione të veçanta në IEVP të tjera.

2. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP sigurojnë lehtësi për të plotësuar nevojat individuale të të miturve të privuar nga liria.

3. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP zbatojnë shkallën më të ulët të sigurisë dhe kontrollit, aq sa është e nevojshme për mbrojtjen e të miturve nga shkaktimi i vetëdëmtimeve, apo shkaktimi i dëmit ndaj personelit apo të tjerëve.

4. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP ndërtohen ose organizohen për të përmbushur qëllimin rehabilitues nga privimi i lirisë, duke pasur parasysh të drejtën e të miturit për privatësi, stimulim shqisor, mundësi për shoqërim me të miturit e tjerë, pjesëmarrje në sporte, ushtrime fizike dhe argëtim.

Neni 76

Personeli në institucionet për të mitur

1. Personeli përzgjidhet me kujdes në mënyrë që t'u sigurojë të miturve një rol dhe model pozitiv.

2. Personeli që punon me të miturit trajnohet nëçështje të psikologjisë së të miturve, mirëqenies së të miturve dhe standardet ndërkombëtare për të drejtat e të miturve.

Neni 77

Vendosja në institucione

1. Vendosja e kategorive të ndryshme të të miturve në institucione bëhet në bazë të nevojave të veçanta dhe mbrojtjes së integritetit fizik, mendor, siedhemirëqenies së të miturit.

2. Të miturit vendosen në institucione që janë pranë vendbanimit të familjës së tyre apo vendeve që shërbejnë për ri-integrimin e tyre shoqëror.

3. Aq sa është e mundur, të miturit dhe sipas rastit prindërit apo kujdestari ligjor i të miturit, këshillohen për transferimin e të miturit nga një institucion në tjetrin.

4. Transporti i të miturit kryhet nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve, duke respektuar dinjitetin e tyre dhe garantuar me mjete transporti që sigurojnë ventilim dhe ndriçim të përshtatshëm.

Neni 78

Pranimi në institucionin e të miturit

1. Në momentin e pranimit, të miturit informohen për rregulloren e brendshme të institucionit dhe për të drejtat dhe detyrimet e tij në një gjuhë dhe mënyrë të kuptueshme.

2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit e mitur që nuk dinë shkrim e lexim, komunikimi i akteve bëhet me gojë nga personeli përgjegjës, sipas shërbimeve.

3. Njoftimi i vendosjes së të miturit në institucion, si edhe informimi mbi rregulloren e institucionit apo çdo informacion tjetër i nevojshëm, i jepet menjëherë prindërve apo përfaqësuesit ligjor të të miturit.

4. Menjëherë pas pranimit, i mituri i nënshtrohet kontrollit mjekësor nga personeli mjekësor brenda 24 orëve dhe për të hapet dosja mjekësore, ku regjistrohet trajtimi i sëmundjeve apo dëmtimeve. Në regjistrin e kontrollit mjekësor në kohën e pranimit shënohet me saktësi, data dhe ora e kontrollit dhe i mituri nënshkruan. Ky kontroll përfshin kontrollin për sëmundjet ngjitëse.

Neni 79

Veprimet menjëherë pas pranimit

1. Menjëherë pas pranimit, i mituri intervistohet nga personeli i sektorit social, i cili përgatit një raport psikologjik dhe social që identifikon nivelin e përkujdesjes dhe programin individual për të miturin. Ky raport, së bashku me raportin e përgatitur nga mjeku që ka kontrolluar të miturin menjëherë pas pranimit, i dërgohen drejtorit të IEVP-së.

2. Për vendosjen e të miturit në institucion, merr vendim drejtori i IEVP-së, i cili përcakton nivelin e përshtatshëm të sigurisë, që mund të rishikohet më pas dhe llojin e programit individual për të.

3. Me përjashtim të rasteve kur periudhat e privimit të lirisë janë shumë të shkurtra, për çdo të mitur hartohet një program arsimimi dhe trajnimi në përputhje me karakteristikat individuale të të miturit brenda katër javëve nga koha e pranimit në institucion duke marrë mendimet e të miturit. Në mungesë të përfundimit të një programi të plotë, drejtori i institucionit merr masa që i mituri të fillojë programin shkollor në mënyrë të menjëhershme.

Neni 80

Klasifikimi dhe vendosja nëpër dhoma

1. Në çdo institucion ku vendosen të mitur, ngrihet dhe funksionon një sistem vlerësimi për klasifikimin e të miturve në përputhje me nevojat e tyre edukuese, zhvillimore dhe të sigurisë.

2. Kriteri kryesor për klasifikimin e kategorive të ndryshme të të miturve është lloji i përkujdesjes që i përmbush më mirë nevojat individuale të një të mituri, si edhe mbrojtja e integritetit dhe mirëqenies së tyre fizike, mendore e morale.

3. Të miturit duhet të këshillohen përpara se të ndajnë dhomën dhe atyre u jepet mundësia të tregojnë se me cilin të mitur dëshirojnë të ndajnë dhomën.

4. Personeli i IEVP-së garanton mbikëqyrje të rregullt dhe të diskrete të të gjithë dhomave, veçanërisht gjatë natës, për të siguruar mbrojtjen e çdo të mituri.

Neni 81

Dosja shëndetësore

1. Mjeku pranë IEVP-së hap një dosje shëndetësore për çdo të mitur, e cila është konfidenciale.

2. Dosja përmban informacion diagnostifikues (përfshi rezultatet e ekzaminimeve të veçanta të pacientit) si edhe të dhëna për gjendjen e shëndetit fizik dhe mendor dhe të trajtimeve që ka marrë.

3. I mituri, prindi, kujdestari apo mbrojtësi ligjor, në bazë të kërkesës, kanë mundësi të këshillohen me dosjen mjekësore të të miturit, me përjashtim kur kjo nuk është e këshillueshme nga një këndvështrim terapeutik.

4. Në rast transferimi, dosja mjekësore dorëzohet tek personeli mjekësor i institucionit pritës, dhe në rast lirimi, dosja mjekësore, me pranimin e të miturit, prindit, apo kujdestarit ligjor, i dorëzohet mjekut të familjes në komunitet.

Neni 82 **Higjiena**

1. Drejtori i IEVP-së merr masa që institucioni për të mitur të mirëmbahet dhe të jetë i pastër nëçdo kohë.

2. Të miturit duhet të kenë akses të menjëhershëm në tualete dhe dushe, që janë të pastra dhe qërespektojnë privatësinë.

3. Të miturve u garantohej të bëjnë dush individual, nëse është e mundur, çdo ditë, në një temperaturë që është e përshtatshme me kushtet atmosferike.

4. Të miturit ruajnë higjienën vetjake, të veshjeve dhe të dhomave të tyre. Drejtori i IEVP-së merr masa që të miturve t'u mësohet, si të veprojnë për ruajtjen e higjienës.

Neni 83 **Shëndeti**

1. Kujdesi shëndetësor ndaj të miturve të privuar nga liria sigurohet sipas standardeve mjekësore që zbatohen ndaj të miturve në komunitet.

2. Çdo të mituri i sigurohet kujdes shëndetësor i përshtatshëm, parandalues dhe kurues, ku përfshihen shërbimi stomatologjik, oftalmologjik dhe i shëndetit mendor, produkte farmaceutike dhe dieta të veçanta sipas vlerësimit të mjekut dhe edukim shëndetësor.

3. Sa herë të jetë e mundur, kujdesi mjekësor i sigurohet të miturit përmes shërbimit mjekësor që ofrohet në komunitetin ku ndodhet IEVP-ja, me qëllim parandalimin e stigmatizimit, nxitjen e respektit për veten dhe integritet të të miturit në komunitet.

4. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeveharton dhe zbaton politika për të parandaluar vetëvrasjet dhe vetëdëmtimet nga të miturit, veçanërisht gjatë fazës menjëherë pas privimit nga liria, të veçimit dhe periudhave të tjera me rrezik të lartë.

5. Ndaj të miturve të privuar nga liria zbatohen të njëjtat parime etike dhe parime tëshprehjes së vullnetit, që rregullojnë ndërhyrjet mjekësore në shoqërinë e lirë. Për çdo trajtim mjekësor apo ilaç të dhënë mbahet një regjistër i veçantë.

6. Në IEVP-të për të miturit u kushtohet vëmendje e veçantë nevojave të:

- a) të miturve më të vegjël;
- b) vajzave shtatzëna dhe nënave me fëmijë bebe;
- c) të miturve që janë të varur nga lëndët narkotike apo alkoolike;
- ç) personave me HIV/AIDS;
- d) të miturve me aftësi të kufizuar fizike dhe mendore;
- dh) të miturve të cilët janë të privuar nga liria për periudha të gjata kohore;
- e) të miturve të cilët kanë provuar abuzim fizik, mendor apo seksual;
- ë) të miturve që i përkasin komunitetit LGBT;
- f) grupeve të tjera veçanërisht vulnerabël.

7. Të miturit me çrregullime të shëndetit mendor trajtohen nga psikiatër dhe psikologë të specializuar në çështje të shëndetit mendor të të miturve.

8. Shërbimet mjekësore të ofruara për të miturit janë pjesë integrale e një programi përkujdesi multidisiplinor.

9. IEVP-ja merr masat e nevojshme për koordinimin e afërt të punës ndërmjet personelit të shërbimit mjekësor, psikologjik, social dhe arsimor në IEVP, të cilët kanë kontakte të rregullta me të miturit.

10. Në rastet kur, personeli mjekësor ka arsye të besojë se shëndeti fizik dhe mendor i një të mituri është dëmtuar ose do të dëmtohet për shkak të privimit nga liria, nga grevat e urisë apo kushtet e privimit nga liria, i raporton menjëherë drejtorit të IEVP-së.

Neni 84

Parandalimi i dhunës ndaj të miturve dhe trajtimi i viktimave

1. IEVP-ja merr masa dhe tregon kujdes të veçantë për nevojat e të miturve që kanë përjetuar dhunë fizike, mendore ose seksuale, si dhe për parandalimin e dhunës ndaj të miturve në institucion.

2. IEVP-ja merr masat e mëposhtme:

- a) Kujdeset që të gjitha ndërhyrjet e planifikuara nga grupet e ndërhyrjes speciale të regjistrohen në video.

b) Në asnjë rast nuk vendos një të mitur të privuar nga liria, në pozicionin e ushtrimit të autoritetit ndaj të miturve të tjerë.

c) Në rast të pretendimeve për ushtrim dhune nga një punonjës i policisë së burgjeve, merren masa të menjëhershme, të cilat e shmangin nga kontaktet e drejtpërdrejta me të miturin, derisa të përfundojë procesi i vlerësimit të këtyre pretendimeve.

ç) Nëse një i mitur i privuar nga liria pretendon se ndaj tij është ushtruar dhunë nga të burgosur/të paraburgosur të tjerë, ky i mitur vendoset në një akomodim alternativ, apo kryen ajrimin duke shmangur kontaktet e drejtëpërdrejta me të burgosurin/të paraburgosurin që pretendohet se ka ushtruar dhunë, derisa të përfundojë procesi i vlerësimit të pretendimeve.

Neni 85

Detyrat e mjekut në rast të dëmtimeve traumatike të të miturit

1. Në rast se konstatohen dëmtime traumatike, mjeku pranë IEVP-së regjistron konstatimet e bëra gjatë kontrollit mjekësor në një procesverbal të veçantë. Ky procesverbal mbahet në dosjen mjekësore të të miturit.

2. Në këtë procesverbal, mjeku shënon:

a) përshkrime të hollësishme për pjesët e trupit ku konstatohen dëmtimet traumatike;

b) deklarimin e bërë nga i mituri gjatë kontrollit mjekësor, ku përfshihet përshkrimi për gjendjen shëndetësore dhe çdo pretendim për keqtrajtime;

c) një përshkrim të gjetjeve mjekësore objektive bazuar në një kontroll tërësor;

ç) përfundimet e kontrollit mjekësor, të cilat tregojnë shkallën e përputhshmërisë ndërmjet pretendimeve të ngritura nga i mituri dhe gjetjeve mjekësore objektive.

3. Nëse është e mundur, personeli mjekësor bën fotografi të këtyre dëmtimeve, të cilat vendosen në dosjen mjekësore të të miturit.

4. Një kopje e këtij procesverbali i jepet të miturit, prindit ose kujdestarit, si edhe mbrojtësit të tij ligjor. Në çdo rast marrësi i procesverbalit nënshkruan për njoftimin.

5. Në rast se vëren dëmtime traumatike të të miturit, mjeku e referon menjëherë të miturin tek psikologu i IEVP-së.

6. Mjeku i raporton menjëherë drejtorit të IEVP-së dhe prokurorit për të gjitha rastet e dëmtimeve traumatike të të miturve, pavarësisht se nga çfarë janë shkaktuar.

Neni 86

Plani individual i trajtimit dhe realizimi i tij

1. Për çdo të mitur të privuar nga liria hartohet një plan individual rehabilitimi dhe ri-integrimi, duke marrënë konsideratë vlerësimin psikologjik, situatën emocionale, nivelin arsimit, dëshirat dhe mundësitë e tij për të ndjekur kurse profesionale ose për të përparuar në arsimim. Ky plan individual trajtimi realizohet në bashkëpunim me të miturin.

2. Plani i trajtimit përfshin, ndër të tjera:

a) arsimin;

b) kurse profesionale;

c) terapi në punë;

ç) edukim qytetar;

d) trajnim për aftësim social;

dh) meanaxhim të agresionit apo zemërimit;

e) terapi kundër varësisë nga drogat;

ë) terapi individuale apo në grup;

f) edukim fizik dhe sporte;

g) programe të drejtësisë restorative dhe reparacioneve për veprën penale të kryer;

gj) aktivitetet krijuese të kohës së lirë;

h) veprimtari jashtë institucionit në komunitet, dhënia e lejeve ditore apo formave të tjera të lejeve,

i) përgatitja për lirim dhe ri-integrim.

5. Plani i trajtimit zbatohet dhe përditësohet rregullisht me pjesëmarrjen e të miturit, të mësuesve dhe aq sa është e mundur të prindit dhe të përfaqësuesit ligjor.

6. Programi ditor parashikon që të miturit të kalojnë sa më shumë orë të munden jashtë fjetores dhe aq sa janë të nevojshme për një nivel të përshtatshëm ndërveprimi social.

2. Vëzhgimi, programi dhe realizimi i trajtimit bëhen nga administrata e institucionit me anë të personelit të vet, në bashkëpunim me strukturat dhe institucionet shtetërore përkatëse.

3. Programet e mbikëqyrjes së të miturve të privuar nga liria hartohen, zhvillohen dhe realizohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit të Provës.

3. Kontributi i organizatave jofitimprurëse dhe individëve të veçantë nxitet dhe mbështetet nga administrata e burgjeve në realizimin e programit të trajtimit.

7. Drejtori i IEVP-së merr masa që institucioni të organizojë veprimtari edhe gjatë fundjavave dhe ditëve të festave.

Neni 87

Arsimi dhe formimi profesional

2. Çdo i mitur, i cili nuk ka përfunduar arsimimin e detyrueshëm ka të drejtë të arsimohet sipas nevojave dhe aftësive të tij, mbi bazën e një programi arsimor që e përgatit për t'u ri-integruar në shoqëri.

3. Nëse është e mundur, ky arsimim duhet të kryhet në shkollat publike që ndodhen pranë IEVP-së dhe në çdo rast nga mësues të kualifikuar përmes programeve të integruara me sistemin arsimor, në mënyrë që pas lirimt, i mituri të vazhdojë shkollimin pa vështirësi.

4. Për të miturit e paraburgosur apo të dënuar merren masa që të mos e ndërpresin vazhdimin e arsimit të detyruar.

5. Drejtuesi i IEVP-së merr masa që të garantojë regjistrimin e të miturve në shkollën pranë IEVP-së dhe transferimin e tyre për zhvillimin mësimt.

6. Dëftesat apo certifikatat që i jepen të miturit të privuar nga liria nuk duhet të tregojnë në asnjë rast apo mënyrë që personi ka qenë në njëinstitucion të privimit nga liria.

7. Nëse nuk është e mundur që të miturit të ndjekin shkollën apo qendrat e trajnimit jashtë institucionit, ky arsimim dhe kualifikim bëhet brenda IEVP-së, sipas rastit, nën drejtimin dhe mbikëqyjen e Ministrisë së Arsimit dhe Shërbimit Shtetëror të Punësimit. Drejtori i IEVP-së merr masa që mësuesit e caktuar për mësimdhënie pranë IEVP-së të kenë akses të garantuar dhe të zhvillojnë normalisht mësimin në IEVP.

Neni 88

Ajrimi i të miturve

1. Të miturit e paraburgosur/të dënuar lejohen të ushtrohen rregullisht për të paktën 3 orë në ditë, prej të cilave një orë duhet të jetë në një mjedis të hapur, nëse e lejojnë kushtet atmosferike.

2. Koha e ajrimit mund të reduktohet, por jo më pak se 2 orë në ditë, për shkaqe të jashtëzakonshme dhe vetëm me urdhër të drejtorit të institucionit.

3. Ajrimi për të miturit kryhet veçmas nga të rriturit.

Neni 89

Punësimi i të miturve

1. Drejtori i I EVP-sëmerr masa që për të miturit të sigurohet punë karakter arsimor dhe profesional, me qëllim që ata të kenë mundësi të gjejnë punësim të përshtatshëm pas kthimit në komunitet.

2. Të miturve mbi 16 vjeç u krijohen mundësi për t'u anagazhuar në punë me pagesë, dhe nëse është e mundur në komunitetin lokal.

3. Organizimi dhe metodat e punës së ofruar në I EVP duhet të jenë sa më të ngjashme me ato në komunitet, për t'i përgatitur të miturit me kushtet normale të punësimit.

Neni 90

Takimet, vizitat, korrespondencat dhe informacioni

1. Personeli i I EVP-sëi ndihmon të miturit në mbajtjen e kontakteve të përshtatshme me botën e jashtme dhe iu siguron atyre mjetet e nevojshme për mbajtjen e këtyre kontakteve.

2. Korrespondencat dhe vizitat mund të kufizohen dhe mbikëqyren për arsye të kryerjes së hetimeve, ruajtjes së rendit publik, sigurisë, parandalimit të veprave penale, por këto kufizime, përfshi kufizimet e veçanta të caktuara me vendim gjykate ose urdhër prokurori, duhet të lejojnë një nivel minimal kontaktesh.

3. Informacionet për vdekjen apo sëmundje serioze të familjarëve të afërm, u njoftohen të miturve menjëherë në mënyrë të përshtatshme.

Neni 91

Lejet shpërblyese

1. Të miturit përfitojnë leje sipas nenit 51, të kësaj rregulloreje.

2. Për të dënuarit e mitur, kohëzgjatja e lejeve shpërblyese nuk mund të jetë më shumë se 20 ditë për çdo rast të dhënies së saj dhe, në total, nuk mund të jetë më shumë se 45 ditë në vit.

3. Nëçdo rast, leja jepet në prani të prindit, kujdestarit apo përfaqësuesit të tij ligjor.

Neni 92

Veçimi për arsye sigurie

1. Nëse, në raste përjashtuese, një i mitur ndahet nga të tjerët për arsye sigurie, kjo vendoset nga drejtori i IEVP-së në përputhje me legjislacionin në fuqi për trajtimin e të burgosurve, ku specifikohet natyra e veçimit, kohëzgjatja e tij maksimale dhe arsyet e këtij veçimi.

2. Vendimi për veçim i njoftohet të miturit, prindit ose përfaqësuesit ligjor dhe mbrojtësit të të miturit.

3. Vendimi i veçimit rishikohet çdo dy muaj.

4. I mituri, prindi, kujdestari ose mbrojtësi ligjor i të miturit mund të paraqesin një ankesë për çdo aspekt të vendimit për veçim.

5. Drejtori i IEVP-së informon menjëherë mjekun, i cili merr kontakt të menjëhershëm me të miturin.

Neni 93

Disiplina

1. Masat disiplinore për të miturin zbatohen sipas parimit se masa disiplinore është forma e fundit e disiplinimit të sjelljes.

2. Masat disiplinore të parashikuara nga ligji, e konkretisht;

a) përjashtimi nga veprimtari të veçanta, të përbashkëta deri në 5 ditë;

b) përjashtimi nga ajrosja në grup për jo më shumë se 10 ditë;

c) përjashtimi nga të gjitha veprimtaritë e përbashkëta deri në 10 ditë, merret ndaj të miturit të dënuar ose të paraburgosur, vetëm pasi më parë të jenë zbatuar këshillimi individual ose vërejtja në prani të të dënuarve dhe të paraburgosurve.

3. Të miturit ndaj të cilëve merren masa disiplinore informohen menjëherë, në një mënyrë dhe gjuhë që ata e kuptojnë për natyrën e akuzave kundër tyre dhe u jepet kohë e mjaftueshme që të përgatisin mbrojtjen. Ata lejohen të mbrojnë veten me ndihmën e prindërve, të përfaqësuesit ligjor, ose të njëmbrojtësi ligjor.

4. Vendimi për masën disiplinore përmban mundësinë dhe mënyrën se si ankimohet masa disiplinore.

5. Ndalohen dënimet kolektive, ndëshkimet trupore, dënimi përmes vendosjes në dhoma të errëta dhe forma të tjera dënimesh çnjerëzore dhe degraduese.

6. Ndalohet izolimi si masë disiplinore ndaj të miturve.

7. Veçimi për qëllime disiplinore vendoset vetëm në raste përjashtuese kur sanksionet e tjera nuk kanë qenë efektive. Ky veçim vendoset për një periudhë të përcaktuar kohore, e cila duhet të jetë sa më e shkurtër që të jetë e mundur, mundësisht 3 ditë. Regjimi gjatë këtij veçimi duhet të garantojë kontakte njerëzore, materiale leximi dhe të sigurojë të paktën një orë ajrim çdo ditë nëse e lejojnë kushtet atmosferike.

8. Masat disiplinore për të miturit si rregull nuk përfshijnë kufizime ndaj kontakteve me familjen apo vizitave me përjashtim të rastit ku shkelja disiplinore lidhet me këto vizita apo kontakte.

9. Ushtrimet fizike nuk duhet të kufizohen për shkak të masës disiplinore.

Neni 94

Përgatitja për lirim dhe ri-integrim

1. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve dhe personeli i IEVP-së merr masa që të gjithë të miturit e privuar nga liria të ndihmohen për t'u rikthyer në komunitet nëbashkëpunim me vetë të miturin, punonjësin social, familjen ose kujdestarin e tij.

2. Personeli i IEVP-së, bashkëpunon ngushtësisht me organizata dhe agjenci qëkanëtë miturit në qendër të veprimtarive të tyre, për të mundësuar rikthimin e të miturit në komunitet, nëpërmjet:

a) kthimittë tyre në familje apo gjetjen e një familjeje kujdestare

b)ndihmës për të zhvilluar marrëdhënie sociale;

c) gjetjessëvendqëndrimit;

ç) ofrimit tëvazhdimittëshkollës dhe formimit profesional;

d) punësimit;

dh)referimit në organizata ose agjenci që merren me mbrojtjen shoqërore dhe shëndetësore;

e) dhënies sëndihmës monetare dhe veshmbathjeve në varësi të kushteve ekonomike familjare.

3. Drejtori i IEVP-së siguron që përfaqësuesit e organizatave ose agjencive që ofrojnë shërbim ri-integrimi dhe rehabilitimi, të kenëakses të vazhdueshëm në institucionet e të miturve për të ndihmuar në lirimin e tyre.

4. Drejtuesi i IEVP-së merr masa dhe njofton paraprakisht për lirimin prindërit apo përfaqësuesin ligjor të të miturit.

Neni 95

Të miturit në paraburgim

1. Të miturit e paraburgosur nuk trajtohen si të dënuar, ose si persona që mund të dënohen në të ardhmen.

2. Të miturit e paraburgosur gëzojnë të gjitha të drejtat që gëzojnë edhe të miturit e dënuar me burgim.

3. Drejtori i IEVP-së merr masa që të miturit në paraburgim të ndihmohen menjëherë nga agjencitë që janë përgjegjëse për ta pas lirit, me qëllim që të sigurohet vazhdimësia e përkujdesjes dhe të përfshihen në programe veprimtarish të njëjta me ato të të miturve të dënuar.

KREU XVIII

TRAJTIMI I KATEGORIVE TË TJERA

Neni 96

Trajtimi i të dënuarve me shtetësi të huaj

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit të huaj i mundësohet njoftimi i familjes, këshilltarit ligjor, përfaqësuesit konsullor ose organizatës kompetente që vepron në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut.

2. Shtetasve të huaj, që nuk kanë përfaqësi diplomatike ose konsullore në vend, refugjatëve ose personave pa shtetësi, u mundësohet komunikimi me përfaqësitë diplomatike të shtetit që mbron interesat e tyre ose me autoritetin kombëtar ose ndërkombëtar, detyra e të cilit është mbrojtja e interesave të këtyre personave.

Neni97

Transferimi i shtetasve të huaj

Për t'u siguruar që transferimi i të dënuarve të huaj e lehtëson ri-integrimin e tyre dhe nuk shkel të drejtat e tyre themelore, duhen marrë parasysh mendimi i të dënuarve, lidhjet familjare, gjuhësore, kulturore, sociale e ekonomike dhe kushtet e burgjeve në shtetin ku ai do të vuajë dënimin, para marrjes së vendimit të formës së prerë.

Neni 98

Veprimet në rast vdekjeje të të dënuarve të huaj

1. Në rastin e vdekjes të të paraburgosurve dhe të dënuarve të huaj, njoftimi i vdekjes bëhet nëpërmjet Ministrisë së Jashtme, përfaqësuesve diplomatikë ose konsullorë në Republikën e Shqipërisë, të shtetit të cilit ai i përket, përfaqësuesve të shtetit që merr në mbrojtje interesat e tyre ose nëpërmjet autoriteteve kombëtare apo ndërkombëtare, që kanë për qëllim të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e interesave të këtyre personave.

2. Në rastin e të paraburgosurve dhe të dënuarve të huaj që nuk u dihet vendbanimi, familjarët ose personat e tjerë të caktuar më parë nga ai, njoftimi i tyre bëhet të paktënnë dy media kombëtare për një periudhë 10 ditore.

Neni 99

Trajtimi i të dënuave të minoriteteve etnike ose gjuhësore

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit që i përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, të huaj ose persona pa shtetësi, pajisen me informacion me gojë dhe me shkrim, në gjuhën që ata kuptojnë, për të drejtat dhe detyrimet e tyre në institucion dhe ju ofrohen kurse të gjuhës shqipe.

Neni 100

Trajtimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuar

1. Të paraburgosurve dhe të dënuarveme aftësi të kufizuar u ofrohet trajtim dhe sigurim shëndetësore, në mënyrë të drejtë dhe të arsyeshme.

2. Shërbimi shëndetësor i të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuar u ofrohet me të njëjtën cilësi dhe standard të shërbimeve shëndetësore në strukturat e shëndetit publik dhe pa pagesë.

Neni 101

Trajtimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve me HIV/AIDS

1. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit me HIV/AIDS garantohej trajtim specifik falas dhe ofrohet këshillim për HIV/AIDS-in, me qëllim përgatitjen e të dënuarit për përballimin e pasojave të mundshme të stresit dhe për t'i ndihmuar në marrjen e vendimeve bazuar në informacionet për HIV/AIDS-in. Këshillimi përfshin informimin, edukimin dhe mbështetjen psiko-sociale, të cilat i mundësojnë personit me HIV/AIDS të jetojë dhe parandalojë transmetimin e virusit HIV/AIDS.

2. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve bashkëpunon me institucionet shëndetësore publike, për të siguruar ekzaminime mjekësore specifike dhe trajtim të specializuar, për personat që jetojnë me HIV/AIDS.

KREU XIX

SHËRBIMI SHËNDETËSOR

Neni 102

Organizimi i kujdesit shëndetësor në IEVP

1. Shërbimi shëndetësor sigurohet nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve gjatë gjithë kohës së qëndrimit në institucion dhe mbulohet nga sigurimi i detyrueshëm i kujdesit shëndetësor sipas legjislacionit në fuqi. IEVP-të sigurojnë shërbim shëndetësor pa ndërprerje, nën kujdesin dhe kontrollin e personelit mjekësor dhe shëndetësor.

2. Shërbimi shëndetësor i përgjigjet çdo kërkesë të të paraburgosurve dhe të dënuarve, që lidhet me shëndetin e tyre dhe në mënyrë periodike ushtron kryesisht kontrole mjekësore për të parë gjendjen e përgjithshme të të paraburgosurve e të dënuarve, veçanërisht atë psikike. Çdo kontroll duhet të dokumentohet në kartelën shëndetësore të të paraburgosurit dhe të dënuarit, e cila është pjesë e dosjes mjekësore të tij.

3. Mjeku i raporton drejtorit të IEVP-së kurdoherë që mendon se gjendja fizike e mendore e një të paraburgosuri apo të dënuari është përkeqësuar ose do të keqësohet nga vazhdimi i qëndrimit në IEVP.

Neni 103

Kërkesa për vizitë mjekësore

1. I paraburgosuri apo i dënuari që ka probleme shëndetësore i paraqet kërkesën me shkrim ose me gojë për vizitë mjekësore personelit shëndetësor ose personelit të sigurisë në regjim. Personeli mjekësor i turnit, harton listën përkatëse dhe ia dorëzon mjekut të IEVP-së për të bërë vizita, me përjashtim të rasteve urgjente.

2. Lëvizja e të paraburgosurit apo të dënuarit nga dhoma për në infirmieri dhe anasjelltas, me përjashtim të rasteve urgjente, bëhet një nga një, sipas kërkesës së mjekut, i shoqëruar. Gjatë vizitës mjekësore, punonjësi shoqërues qëndron jashtë dhomës deri në mbarimin e vizitës.

3. I paraburgosuri apo i dënuari është i detyruar të zbatojë udhëzimet e mjekut gjatë terapisë.

4. I paraburgosuri apo i dënuari nuk mund të mbajë apo të përdorë asnjë lloj medikamenti mjekësor pa miratimin e mjekut.

Neni 104

Kujdesi shëndetësor për kategori të veçanta

1. Shërbimi shëndetësor në IEVP organizohet pa diskriminim për shkak të statusit ligjor të personit në institucion ose për ndonjë arsye tjetër, që mund të përbëjë diskriminim.

2. Trajtimi i personave me çrregullime të shëndetit mendor bëhet sipas legjislacionit në fuqi për shëndetin mendor. Të paraburgosurit apo të dënuarit që gjenden në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale dhe që vuajnë nga çrregullime të shëndetit mendor, gëzojnë të drejtën për trajtim të veçantë shëndetësor pranë seksioneve mjekësore të posaçme (seksione të kujdesit të veçantë) të institucioneve ose në qendrën spitalore të burgjeve.

3. Të dënuarit apo të paraburgosurit që shfaqin shenja të përdorimit të drogës, substancave psikotrope ose alkoolit, apo shenja të stresit, trajtohen sipas programeve shëndetësore dhe sociale që zbatohen në shoqërinë jashtë institucionit.

4. Personat që mbartin sëmundje infektive trajtohen në mënyrë jodiskriminuese dhe sipas standardeve që zbatohen për këto kategori në institucionet spitalore.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit me sëmundje kronike ose të moshuar, përfitojnë shërbim shëndetësor sipas standardeve që zbatohen për këto kategori personash pranë institucioneve të specializuara jashtë sistemit të burgjeve.

6. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve merr masa për të mundësuar ofrimin e shërbimeve shëndetësore të nevojshme në institucione dhe në pamundësi të tyre, në institucione të specializuara jashtë sistemit të burgjeve.

7. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve merr masa që kategoria e personave me aftësi të kufizuara të mos i nënshtrohet eksperimentimit mjekësor apo shkencor pa pëlqimin e tij të lirë.

Neni 105

Shërbimi stomatologjik

1. Në klinikën stomatologjike të institucionit kryhet shërbimi dentar për të paraburgosurit dhe të dënuarit.

2. Të paraburgosurit dhe të dënuarit kanë të drejtë që, me mjetet e tyre financiare, të mjekohen në klinika stomatologjike jashtë IEVP-së, kur ekzistojnë kushtet e sigurisë.

Neni 106

Vizitat mjekësore jashtë institucionit dhe në IVSHB

1. Në rastet e urgjencave apo të sëmundjeve ngjitëse, i dënuari dërgohet në IVSHB ose institucione të tjera mjekësore për vizita dhe trajtime të specializuara.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet që, me shpenzimet e veta, të kryejë vizita dhe mjekime të specializuara në klinika të tjera jashtë institucionit, me miratimin e drejtorit të I EVP-së.

3. Transporti dhe ruajtja e të paraburgosurve apo të dënuarve bëhet nga I EVP-ja me shoqërim nga mjeku ose ndihmësmjeku dhe punonjësit e policisë, kur ekzistojnë kushtet e sigurisë.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr udhëzim për lëvizje të paraburgosurve dhe të dënuarve për në IVSHB.

Neni 107

Medikamentet mjekësore, sigurimi dhe shpërndarja e tyre

1. Pas vizitës mjekësore, mjeku i I EVP-së ose mjeku specialist sipas llojit të sëmundjes së të paraburgosurve apo të dënuarve, përcakton mjekimin e nevojshëm, që shënohet në regjistrin e vizitave mjekësore dhe kartelën mjekësore. Njëkohësisht u jepen rekomandimet e rastit personelit shëndetësor dhe farmacistit për veprimet e mëtejshme.

2. Trajtimi me medikamentet mjekësore bëhet nga farmacia e I EVP-së, ndërsa shpërndarja bëhet nga personeli shëndetësor.

3. Më miratimin dhe udhëzimin e mjekut të I EVP-së të paraburgosurit dhe të dënuarit lejohen të trajtohen me barna mjekësore të siguruar me shpenzimet e tyre.

Neni 108

Veçimi mjekësor

1. Në rastet e sëmundjeve ngjitëse mjeku vendos për veçimin e të paraburgosurit apo të dënuarit, duke e mbajtur nën kontroll të vazhdueshëm dhe njofton menjëherë drejtorin e I EVP-së për situatën.

2. Në rastet e konstatimit të sëmundjeve ngjitëse dhoma dezinfektohet, ndërsa i paraburgosuri apo i dënuari vendoset në një mjedis të veçantë ose dërgohet në IVSHB për trajtim të specializuar.

3. Mjeku vendos për pushimin e veçimit kur nuk ekzistojnë më shkaqet që çuan në vendosjen e veçimit.

Neni 109

Trajtimi i të paraburgosurit dhe të dënuarit me çrregullime të shëndetit mendor

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit me çrregullime të shëndetit mendor trajtohen në institucione mjekësore të posaçme jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale dhe në seksione të kujdesit të veçantë, brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, që shërbejnë për trajtimin e kësaj kategorie.

2. Vendosja e personave në institucionet mjekësore të veçanta, jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës.

3. Vendosja e personave në seksione mjekësore të posaçme kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës ose urdhrin të ekzekutimit të prokurorit. Në rasteturgjente, vendosja e personit të paraburgosur ose të dënuar urdhërohet nga drejtori i institucionit ku ndodhet i paraburgosuri ose i dënuari, duke vënë në dijeni menjëherë prokurorin.

4. Dalja nga institucionet mjekësore të posaçme bëhet me vendim të gjykatës, në vijim të propozimit të drejtuesit të institucionit, kërkesës së të paraburgosurit dhe të dënuarit ose kujdestarit ligjor të tij, si dhe me iniciativën e gjykatës, duke respektuar afatin maksimal të një viti për rivlerësimin e gjendjes së personit.

5. Për vendosjen, refuzimin e vendosjes, daljen ose refuzimin e daljes nga institucionet mjekësore të posaçme, i paraburgosuri ose i dënuari, mbrojtësi ose kujdestari i tij kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 5 ditëve nga vënia e tyre në dijeni.

6. Trajtimi në seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale bëhet për aq kohë sa gjykata nuk shprehet për trajtimin e tyre në një institucion mjekësor të posaçëm, sipas përcaktimeve të bëra në ligjin për Shëndetit Mendor.

KREU XX

NJOFTIM PËR VDEKJET, SËMUNDJET E TË PARABURGOSURIT APO TË DËNUARIT

Neni 110

Njoftimet për rastet e sëmundjeve dhe vdekjeve

1. Në rastet e sëmundjeve të rënda, dëmtimeve serioze të të paraburgosurit apo të dënuarit, IEVP-ja, njofton menjëherë familjarët ose të afërmit dhe në çdo rast, çdo person tjetër të caktuar më parë nga i paraburgosuri apo i dënuari.

2. I paraburgosuri apo i dënuari duhet të njoftohet menjëherë për vdekjen dhe sëmundjen e familjarëve dhe të afërmeve të tij.

Neni 111

Veprimet në rast vdekjeje

1. Në rast vdekjeje të të paraburgosurit apo të dënuarit,IEVP-ja merr masa për kryerjen e procedurave ligjore, që kanë të bëjnë meverifikimin e rastit, shkakun e vdekjes, kryerjen e veprimeve procedurale hetimore, si dhe veprimeve të tjera për sqarimin dhe dokumentimin e faktit të vdekjes.

2. IEVP-ja njofton menjëherë Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve, prokurorin, familjarët dhe në mungesë të familjarëve autoritetet e gjendjes civile.

3. Sendet personale dhe depozitat në të holla të të paraburgosurit apo të dënuarit i dorëzohen familjarëve, sipas procedurave dhe dokumentacionit përkatës.

4. Në qoftë se brenda 6 muajve nga vdekja e të paraburgosurit apo të dënuarit sendet e tij nuk janë tërhequr nga familja ose të afërmit e tij, ato dërgohen në organet e qeverisjes vendore të vendbanimit të tij.

5. Në rast se i paraburgosuri apo i dënuari i vdekur nuk merret nga familja ose të afërmit e tij, personeli i IEVP-së kujdeset për varrosjen e tij në varrezat publike, duke përballuar shpenzimet e nevojshme dhe duke bërë shënimin e duhur në regjistrin themeltar.

KREU XXI

SJELLJA NË INSTITUCION

Neni 112

Komisioni i vlerësimit të sjelljes

1. Komisioni i vlerësimit të sjelljes së të paraburgosurve apo të dënuarve ngrihet me urdhër të Drejtorit të IEVP-së.

2. Komisioni i vlerësimit të sjelljes kryesohet nga Përgjegjësi Sektorit Ligjor dhe përbëhet nga katër antarë:

- a) përgjegjësi i sektorit të çështjeve shoqërore;
- b) edukatori i grupit;
- c) përgjegjësi i sektorit të sigurisë;
- ç) specialisti i regjimit të brendshëm.

Neni 113

Vlerësimi i sjelljes së të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Komisioni i vlerësimit të sjelljes, harton vlerësimin e sjelljes për çdo të paraburgosur apo të dënuar, si më poshtë:

a) çdo 6 muaj dhe vlerësimi protokollohet dhe administrohet në dosjen psiko-sociale.

b) për seancat gjyqësore me objekt uljen e dënimit, ku pasqyrohen të gjitha masat disiplinore të dhëna ndaj tij për vitin e fundit të vuajtjes së dënimit.

c) për seancat gjyqësore me objekt lirimin me kusht ose ndryshimin e klasifikimit të sigurisë, ku pasqyrohen të gjitha masat disiplinore të dhëna ndaj të dënuarit gjatë 2 viteve të fundit të vuajtjes së dënimit.

2. Në çdo rast transferimi nga një institucion në tjetrin, shoqërohet me vlerësimin e sjelljes, i cili administrohet në dosjen personale.

Neni 114

Përgjegjësia për shkaktimin e dëmit

1. Në rastine dëmtimit të një sendi të luajtshëm ose të paluajtshëm, pronë e IEVP-së, drejtoria e institucionit duhet të përcaktojë dëmtuesin dhe masën e dëmit dhe pasi dëgjon të paraburgosurin ose të dënuarin përgjegjës, e njofton atë për vlerën e dëmit, duke e ftuar që ta shlyejë atë vullnetarisht. Në rast të kundërt, drejtori i institucionit ngrë komisionin e vlerësimit të dëmit dhe urdhëron e mbajtjen e vlerës monetare nga numri i llogarisë personale të të paraburgosurit apo të dënuarit. Nëse vlera nuk gjendet në llogarinë personale, atëherë thirren familjarët e tyre për të bërë zhdëmtimin kundrejt dokumentacionit ligjor.

2. Në rast dëmtimi të sendeve të të paraburgosurve apo të dënuarve nga njëri- tjetri, drejtoria e IEVP-së ndërmjetëson për zgjidhjen me mirëkuptim të çështjes. Dëmshpërblimi vullnetar përbën rrethanë lehtësuese kur gjatë shqyrtimit të masës disiplinore, vendoset për masën disiplinore përkatëse. Në rast të kundërt, ndiqet procedura e përcaktuara në pikën 1, të këtij neni.

Neni 115

Veprat penale në burgje

1. Hetimet mbi një vepër penale të dyshuar se është kryer nga të dënuarit apo të paraburgosurit brenda IEVP-së, zhvillohen në të njëjtën mënyrë në burg, si në shoqërinë e lirë dhe trajtohen në përputhje me legjislacionin në fuqi.

KREUXXII PROCEDURAT DISIPLINORE

Neni 116 Klasifikimi i shkeljeve disiplinore

1. Shkeljet disiplinore klasifikohen në shkelje shumë të rënda, shkelje të rënda dhe shkelje të lehta.

2. Konsiderohen shkelje shumë të rënda disiplinore:

a) Organizimi, pjesëmarrja dhe nxitja e veprimtarive që çenojnë masat e sigurisë në I EVP;

b) Kundërshtimi me dhunë ndaj punonjësve të I EVP-së;

c) Ushtrimi i dhunës fizike ose psikike ndaj të burgosurve të tjerë;

ç) Përgatitja dhe përpjekja për t'u larguar nga I EVP-ja ose gjatë shoqërimit të tij;

d) Përvetësimi ose dëmtimi me dashje i pasurisë së I EVP-së ose të burgosurve të tjerë;

dh) Dhuna verbale dhe sjellja agresive ndaj të burgosurve të tjerë;

e) Mbajtja, përdorimi dhe qarkullimi i sendeve të ndaluara, kur përbëjnë vepër penale;

ë) Prodhimi dhe përdorimi i lëndëve narkotike dhe pijeve alkoolike;

f) Shkelja e afatit të kthimit në I EVP pas lejes, pa arsye objektive të vërtetuara.

3. Konsiderohen shkelje të rënda disiplinore:

a) Përdorimi i fjalëve të pahijshme e fyese ndaj personave të tjerë;

c) Kryerja e veprimeve ose akteve me qëllime përfitimi;

ç) Moszbatimi i detyrimeve dhe urdhrave ose vonimi i pajustificuar i zbatimit të tyre.

d) Mbajtja, përdorimi dhe qarkullimi i sendeve të ndaluara, kur nuk përbëjnë vepër penale.

4. Konsiderohen shkelje të lehta disiplinore:

a) Neglizhenca në kryerjen e pastrimit personal, të dhomës apo të mjediseve të përbashkëta;

b) Simulimi i sëmundjes;

5. Ndaj të paraburgosurit dhe të dënuarit nuk mund të fillojë procedimi disiplinor në rastet kur sjelljet, veprimet apo mosveprimet e tyre nuk përbëjnë shkelje disiplinore.

6. Masa disiplinore caktohet në përputhje me llojin dhe rëndësinë e shkeljes, qëndrimin e të paraburgosurit/të dënuarit, si dhe vlerësimin e sjelljes.

7. Masat disiplinore zbatohen duke respektuar personalitetin dhe dinjitetin e të paraburgosurit dhe të dënuarit.

8. Masat disiplinore duhet të përdoren si mjet i fundit i disiplinimit të sjelljes, veçanërisht për kategorinë e të miturve dhe grave. Në rastet kur është e mundur, autoritetet e institucionit përdorin ndërmjetësimin për zgjidhjen e konflikteve mes të dënuarve dhe të paraburgosurve ose mes tyre dhe personelit të institucionit.

9. Masat disiplinore zbatohen në mënyrë që të nxisin ndjenjën e përgjegjësisë dhe aftësinë e vetëkontrollit të të paraburgosurit dhe të dënuarit.

10. Për personat e diagnostikuar me çrregullime të shëndetit mendor, personat që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike ose të abuzimit seksual, zbatohet një regjim disiplinor lehtësues në përputhje me nevojat e tyre.

Neni 117

Masat parandaluese

1. Drejtori i IEVP-së urdhëron veçimin e të paraburgosurit apo të dënuarit, vetëm për shkelje shumë të rënda, duke e vendosur në mjediset e veçimit, deri në mbledhjen e komisionit disiplinor të IEVP-së.

2. Komisioni vendos për masën disiplinore me qëllim garantimin e masave të sigursë në IEVP dhe për të parandaluar dëmtime apo pasoja, që mund të vijnë nga sjellja apo veprimet e të paraburgosurve ose të dënuarve, si dhe për të demonstruar zbatimin e regjimit dhe rregullave të brendshme në IEVP.

3. Në rastet e kryerjes së shkeljeve të rënda ose të lehta, masa disiplinore ekzekutohet pas vendimit nga Komisioni Disiplinor i IEVP-së.

Neni 118

Masat disiplinore

1. Për shkeljet disiplinore shumë të rënda zbatohen këto masa:

- a) përjashtimi nga të gjitha veprimtaritë e përbashkëta deri në 20 ditë;
- b) mbajtja në mjedise të veçanta;
- c) ndërprerja e dhënies së lejeve për një periudhë nga 6 muaj deri në 1 vit, në rast të përsëritjes së shkeljes disiplinore;

2. Për shkeljet disiplinore të rënda zbatohen këto masa:

- a) përjashtim nga veprimtari të përbashkëta deri në 10 ditë;
- b) mbajtja në mjedise të veçanta;
- c) përjashtim nga ajrosja në grup, por jo më shumë se 20 ditë;

3. Për shkeljet disiplinore të lehta zbatohen këto masa:
 - a) këshillim individual;
 - b) vërejtje me shkrim, e cila futet në dosjen personale;
 - c) Vërejtje në prani të të paraburgosurve/të dënuarve;
4. Masat disiplinore të parashikuara në pikën 2të këtij nenimerren ndaj të miturit të dënuar apo të paraburgosur, vetëm pasi më parë janë zbatuar këshillimi individual ose vërejtja në prani të të dënuarve.
5. Ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve merren masa disiplinore, në përputhje me legjislacioninnë fuqi dhe asnjëherë dy herë për të njëjtën shkelje.
6. Për shkelje të përsëritura brenda të njëjtit klasifikim, jepet një masë më e rëndë, për shkelje të klasifikimeve të ndryshme, jepet masa e klasifikimit më të rëndë, për disa shkelje brenda të njëjtit klasifikim, jepet masa disiplinore më e rëndë.
7. Masa disiplinore parashkruhet, sipas përcaktimeve të ligjitpër të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve.

Neni 119

Komisioni Disiplinor dhe procedimi disiplinor

1. Në rastin e një shkeljeje disiplinore personeli i IEVP-së dokumenton shkeljen e ndodhur, nëpërmjet procesverbalit të konstatimit, që administrohet në sekretari dhe i vihet në dispozicion drejtorit të IEVP-së, i cili urdhëron fillimin e procedurave disiplinore.
2. Në rastet e shkeljeve shumë të rënda dhe të rënda, të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, masa vendoset nga Komisioni Disiplinor i IEVP-së.
3. Në rastet e shkeljeve të lehta, të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, masa jepet nga drejtori i institucionit pas sqarimit të rrethanave, komunikimit me të burgosurin dhe pasi këtij të fundit i garantohet e drejta e mbrojtjes.
4. Komisioni Disiplinor përbëhet nga drejtori i IEVP-së në cilësinë e kryetarit dhe me cilësinë e anëtarëve: përgjegjësi i sektorit ligjor, përgjegjësi i sektorit të sigurisë, përgjegjësi i sektorit të kujdesit social dhe specialisti i sektorit të kujdesit social që trajton të paraburgosurin apo të dënuarin.
5. Mjeku merr pjesë në mbledhjet e komisionit disiplinor pa të drejtë vendimmarrjeje. Ai harton në çdo rast një raport mjekësor, ku shprehet mbi gjendjen shëndetësore të të paraburgosurit apo të dënuarit. Ky raport mjekësor i shërben komisionit disiplinor për përcaktimin e masës disiplinore.
6. Komisioni ngrihet dhe funksionon me urdhër të drejtorit të IEVP-së, i cili e mbledh atë jo më vonë se 24 orë nga momenti i kryerjes së shkeljes.

7. Gjatë mbledhjes së komisionit disiplinor, dëgjohen pretendimet e të paraburgosurit apo të dënuarit. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet mbrojtja me avokat. Për të paraburgosurit apo të dënuarit e huaj sigurohet ndihma e një përkthyesi.

8. Komisioni disiplinor merr vendimin përkatës me shumicë votash, i cili i komunikohet të paraburgosurit apo të dënuarit dhe i jepet një kopje e tij. Vendimi mund të ankimohej në përputhje me legjislacionin në fuqi.

9. Ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve të mitur dhe grave masat e rënda dhe shumë të rënda të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, jepen deri në gjysmën e kohës së parashikuar.

10. Masat disiplinore evidentohen në regjistrin përkatës dhe në dosjet personale dhe psiko-sociale të të paraburgosurit apo të dënuarit.

Neni 120

Procedura e dhënies së masave disiplinore

1. Komisioni disiplinor merr vendim për dhënien e masës disiplinore pasi ka dëgjuar të paraburgosurin apo të dënuarin, nëse ai dëshiron të shprehet, ndaj të cilit ka një propozim për masë disiplinore.

2. Njoftimi i të paraburgosurit apo të dënuarit, ndaj të cilit ka një propozim për masë disiplinore, ose refuzimi i tij për t'u shprehur përpara komisionit vërtetohet kundrejt nënshkrimit të të interesuarit dhe në rastet e hezitimit të tij për të firmosur, me nënshkrimin e dy personave të tjerë nga personeli, që nuk janë të përfshirë në ngjarjen që ka shkaktuar propozimin për masë disiplinore.

3. I dënuari apo i paraburgosurimund të mbrohet vetë ose nga mbrojtësi i tij, kur e çmon të nevojshme. Gjithashtu, atij i garantohet e drejta për të thirrur dëshmitarë në emër të tyre ose për të kundërshtuar provat ndaj tyre, si dhe garantohet kohë e mjaftueshme dhe lehtësi për të përgatitur mbrojtjen.

4. I dënuari apo i paraburgosuri gëzojnë të drejtën të kenë përkthyes, nëse nuk mund të kuptojnë ose flasin gjuhën shqipe.

5. Komisioni disiplinor i dorëzon të dënuarit ose të paraburgosurit një kopje të vendimit për marrjen e masës disiplinore.

6. Masa disiplinore nuk mund të jepet nëse kanë kaluar 30 ditë nga konstatimi i saj.

Neni 121

Ankimimi kundër vendimit të Komisionit Disiplinor

1. I paraburgosuri apo i dënuari ka të drejtë të ankimojëmasën disiplinore pranë Komisionit të Apelit të masave disiplinore në Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve, brenda 15 ditëve nga vënia e tij në djenë.

2. Përbërja, organizimi dhe funksionimi i Komisionit të Apelit përcaktohen me një procedurë standarde të miratuar me urdhër të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

3. Komisioni i Apelit vendos lënien në fuqi, shfuqizimin ose kthimin për rishqyrtim, të vendimit të Komisionit Disiplinor në IEVP.

4. Komisioni i Apelit njofton me shkrim të dënuarin apo të paraburgosurin lidhur me vendimin e tij.

KREU XXIII SIGURIA NË INSTITUCION

Neni 122 Përdorimi i armëve

1. Ndalohet mbajtja e armëve të zjarrit brenda në regjimin e institucioneve.

2. Mbajtja e shkopinjve të gomës, apo mjeteve të kufizimit fizik mund të lejohet vetëm në rastet kur ato nevojiten për sigurinë e IEVP-së.

3. Armët e zjarrit përdoren sipas kushteve dhe kritereve të legjisllacionit në fuqi për përdorimin e armëve të zjarrit.

Neni 123 Përdorimi i forcës dhe mjeteve të kufizimit fizik

1. Ndalohet përdorimi i forcës ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve, përveçse si mjet i fundit, për vetëmbrojtje apo në rast se tentohet arratisja, bëhet rezistencë fizike ndaj një urdhri të ligjshëm, ka një rrezik të drejtëpërdrejtë për shkaktim dëmi ndaj vetvetes apo i shkaktohet një dëm serioz pasurisë.

2. Shkalla e përdorimit të forcës do të jetë minimumii nevojshëm dhe zbatohet për kohën më të shkurtër të mundshme.

3. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve harton dhe realizon një plan trajnimi të personelit të institucioneve për teknika që mundësojnë përdorimin minimal të forcës për të ndaluar sjelljet agresive.

4. Ndalohet përdorimi i prangave apo këmishave të forcës, me përjashtim të rasteve, kur forma të tjera të përdorimit të forcës më pak intensive kanë dështuar. Prangat mund të përdoren nëse janë të domosdoshme për të parandaluar një sjellje të

dhunshme ose, nëse gjatë transferimit i mituri bën përpjekje për t'u arratisur. Prangat hiqen kur i paraburgosuri apo i dënuari shfaqet para një organi gjyqësor apo administrativ, me përjashtim të rastit kur ky autoritet vendos ndryshe.

5. Ndalohet përdorimi i mjeteve të kufizimit fizik më gjatë se sa është e nevojshme. Ndalohet përdorimi i zinxhirëve dhe hekurave.

6. Izolimi në një dhomë të veçuar si mjet kufizimi i përkohshëm përdoret vetëm përjashtimisht dhe vetëm për pak orë dhe në çdo rast, nuk duhet të kalojë 24 orë.

7. Në rast të dëmtimit fizik të të paraburgosurit apo të dënuarit, atij i jepet menjëherë ndihma mjekësore, e cila pasqyrohet në kartelën shëndetësore.

8. Në rastin e tejkalimit të masës së përdorimit të forcës nga ana e punonjësve të IEVP-së, ndaj tyre veprohet në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

Neni 124 **Kontrollet**

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit apo personat që kanë të drejtë të marrin takim me ta i nënshtrohen kontrollit nga ana e Policisë së Burgjeve. Personeli që bën kontrollin duhet të jetë i së njëjtës gjini me atë të personit që kontrollohet.

2. Personeli i autorizuar mund të kryejë kontroll ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve në regjimin e brendshëm, kur ekziston dyshimi i arsyeshëm për posedim të sendeve të ndaluara.

3. Në raste të veçanta, për kryerjen e kontrollit mund të kërkohet edhe mbështetja e njësive të specializuara nga institucione të tjera.

4. Kontrollet e vizitorëve të të paraburgosurve apo të dënuarve dhe të dhomave të tyre duhet të bëhen duke respektuar personalitetin dhe dinjitetin e tyre dhe pa dëmtuar sendet që ata posedojnë.

5. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve ushtron kontrole për sende të ndaluara dhe elementet e sigurisë në IEVP.

6. Procedura dhe kontrolli përcaktohet me procedurë standarde të miratuar nga Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

7. Kontrolli i grave dhe të miturave të paraburgosura apo të dënuara, kryhet vetëm nga personeli me të njëjtën gjini.

8. Ushtrimi i kontrollit personal të anësive, plagëve, dëmtimeve apo thyerjeve të fashuara kryhet nga personeli mjekësor, kur ekziston një dyshim i arsyeshëm se i paraburgosuri apo i dënuari mban sende të ndaluara.

9. Policia e Burgjeve kontrollon mjediset ku rrinë, flenë, punojnë dhe zhvillojnë aktivitet të paraburgosurit dhe të dënuarit.

10. Në rastin e njëdyshimi të arsyeshëm për posedim të sendeve të ndaluara, kryhet kontroll i imtësishëm, i cili kryhet në çdo rast, në praninë e jo më pak se dy punonjësve.

11. Kontrolli i të miturve të paraburgosur apo të dënuar me çrregullime të shëndetit mendor kryhet në prani të punonjësit social të institucionit.

12. Kontrollat intime mund të përlegjen vetëm nga dyshime të arsyeshme për një rast individual dhe kryhen vetëm nga personeli mjekësor.

Neni 125

Situatat emergjente

1. Kufizimi në grup i të drejtave bëhet sipas kriterëve të nenit 7, të ligjit “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve” dhe kësaj rregulloreje.

2. Konsiderohen situata emergjente si më poshtë:

a) fatkeqësia natyrore, e cila paraqet një situatë natyrore të pazakonte e të paparashikuar, që vë në rrezik administrimin dhe menaxhimin e institucionit dhe mund të çënojë jetën dhe shëndetin e të dënuarve;

b) në rast të sulmeve të armatosura nga jashtë institucionit;

c) në rastet e revoltave masive apo të pjesshme;

ç) në rastet e tentativave apo arratisjeve nga institucioni;

d) përhapja e sëmundjeve ngjitëse/epidemike;

3. Në rastet e marrjes së informacionit apo konstatimit të njërës prej situatave të pikës 2, drejtuesi i institucionit njofton Drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve, i cili vendos shpalljen ose jo të gjendjes së jashtëzakonshme.

4. Nëse gjendja e jashtëzakonshme e institucionit është shkaktuar nga një situatë emergjente, e cila mund të përkeqësohet, atëherë drejtuesi i institucionit mund të vendosë kufizimin në grup të të drejtave dhe njofton menjëherë Drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve.

Neni 126

Masat në rastet e situatave emergjente

1. Llojet e masave në rastet e situatave emergjente, janë:

a) rritja e masave nivelit të sigurisë në institucion në përputhje me vlerësimin e rrezikut dhe nivelin e klasifikimit të gadishmërisë, sipas urdhrit të Ministrit të Drejtësisë.

b) transferimi i përkohshëm i të paraburgosurit apo të dënuarit në një institucion më të përshtatshëm të kryerjes së dënimit.

c) kufizimi dhe pezullimii aktiviteteve në institucion deri në përfundimin e situatës emergjente.

KREU XXIV MONITORIMI, INSPEKTIMI DHE MASAT ANTIKORRUPSION

Neni 127 Monitorimet e pavarura

1. DPB-ja krijon mundësi për kryerjen e monitorimeve të pavaruara nga agjenci ndërkombëtare dhe nga institucione shtetërore të vendit, që gëzojnë ligjërisht të drejtën të vizitojnë burgjet dhe të monitorojnë kushtet e mbajtjes dhe trajtimit të të dënuarve apo të paraburgosurve.

Neni 128 Inspektimi në IEVP

1. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve dërgon në IEVP grupe inspektimi të përbërë nga specialistë të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, të cilët bëjnë verifikime me objekt të përgjithshëm apo tematike.

Neni 129 Masat antikorrupsion

1. Pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve funksionon Bordi Antikorrupsion, i cili ngrihet me urdhër të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve dhe ka për detyrë ndërgjegjësimin, sinjalizimin dhe këshillimin me qëllim parandalimin e çdo lloj forme aktive apo pasive të korrupsionit në sistemin e burgjeve.

2. Mënyra e funksionimit dhe kompetencat e Bordit Antikorrupsion përcaktohen sipas udhëzimit të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

KREU XXV DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 130 Mbrojtja shtesë e personave të paraburgosur

1.Në asnjë rast të paraburgosurit nuk trajtohen si të dënuar, ose si persona që mund të dënohen në të ardhmen.

2.Personat e paraburgosur gëzojnë të drejtat dhe detyrimet që gëzojnë të dënuarit me burgim për aq sa nuk parashikohet ndryshe në këtë rregullore dhe legjislacionin në fuqi.

3.Të paraburgosurit lejohen të informojnë menjëherë familjen për vendndodhjen e tyre. Atyre u krijohen të gjitha kushtet e nevojshme të takohen me familjarët, me përjashtim të rasteve kur kjo pengon ose nuk është në interes të zhvillimit të hetimit dhe gjykimit.

4. Drejtori i institucionit të paraburgimit kufizon të drejtën e të paraburgosurve për të pritur vizita, për të kryer letërkëmbim apo për biseda telefonike, kur është e nevojshme, për kryerjen e veprimeve procedurale penale të urdhëruara nga organi procedues përkatës.

Neni 131

Këshillimi ligjor

1. Të paraburgosurit informohen në çdo rast për të drejtën për të përfituar këshillim ligjor dhe ju krijohen procedura lehtësuese që ata të takohen me mbrojtësit ligjorë dhe të përgatitin mbrojtjen përgjatë gjithë gjykimit.

Neni 132

Lejet e veçanta për të paraburgosurit

1. Të paraburgosurit nuk përfitojnë leje shpërblyese.

2. Me miratimin paraprak të prokurorit dhe të drejtorit të institucionit, të paraburgosurit mund t'i jepet leje e veçantë për:

a) lindje të fëmijës së të paraburgosurit;

b) martesë e fëmijës, vëllait, motrës apo prindit të të paraburgosurit;

c) vdekje e fëmijës, bashkëshortit/bashkëshortes, vëllait, motrës apo prindit të të paraburgosurit ose të bashkëshortit të tij.

3. Vërtetimi i fakteve juridike dhe identifikimi i personave të mësipërm bëhen në bazë të dokumenteve të lëshuara për këto raste nga institucionet përkatëse.

Neni 133

Lirimi i të paraburgosurve

1. Lirimi i personave të paraburgosur bëhet vetëm me vendim të gjykatës ose të prokurorisë. Në rastet kur i paraburgosuri i liruar nuk ka mundësi strehimi ose transporti pranë familjes së tij, drejtori i institucionit, në bashkëpunim me institucionet vendore, si dhe organizatat e tjera, mundësojnë sistemimin dhe transportin e tij.

2. Në rast pamundësie objektive për t'u larguar nga institucioni pas lirit, me kërkesën e tij, personi i paraburgosur mundëson strehimin në institucion deri në përfundimin e pengesës për largim.

Neni 134 **Dispozitë kalimtare**

1. Rregulloret e Brendshme të IEVP-ve mbeten në fuqi deri në miratimin e rregulloreve të reja.